Επίσημη Εφημερίδα
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

EL
Σειρά C

C/2026/4270

7.8.2026

ΕΚΘΕΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΕΓΚΤΡΙΑΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ 2025

(C/2026/4270)

Πρόλογος

Η παρούσα είναι η τέταρτη ετήσια έκθεση για τις δραστηριότητές μου ως ελέγκτριας διαδικαστικών εγγυήσεων. Ο κανονισμός για την OLAF μού αναθέτει τον χειρισμό των καταγγελιών των ενδιαφερομένων. Οι καταγγελίες αφορούν τη συμμόρφωση της OLAF με τις διαδικαστικές εγγυήσεις καθώς και εικαζόμενων παραβιάσεων των κανόνων που ισχύουν για τις έρευνες της OLAF. Σε αυτές τις καταγγελίες περιλαμβάνονται δυνητικές παραβιάσεις διαδικαστικών απαιτήσεων και θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Πριν από τη δημιουργία του αξιώματος του ελεγκτή, τα άτομα που αποτελούσαν αντικείμενο ερευνών της OLAF δεν μπορούσαν να καταγγείλουν τον χειρισμό της έρευνας από την OLAF σε ανεξάρτητο φορέα ή ανεξάρτητη αρχή. Η μοναδική δυνατότητα που είχαν ήταν να υποβάλουν αναφορά για κακοδιοίκηση στον Ευρωπαίο Διαμεσολαβητή ή να επιδιώξουν την απόδοση εξωσυμβατικής ευθύνης στην Επιτροπή υπό πολύ αυστηρές προϋποθέσεις.

Για να αντιμετωπιστεί η έλλειψη αυτή, δημιουργήθηκε κατάλληλος μηχανισμός καταγγελιών με τις τροποποιήσεις του 2020 του κανονισμού για την OLAF, με τον οποίο παρέχεται σε κάθε ενδιαφερόμενο η δυνατότητα υποβολής καταγγελίας στον ελεγκτή.

Μέσω αυτού του ανεξάρτητου μέσου διοικητικής προσφυγής, ο ελεγκτής προσαρμόζει σταδιακά, αλλά σταθερά, τις αρχές της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας και τις ευθυγραμμίζει με τις αρχές της αποτελεσματικής διοικητικής προστασίας. Ο ελεγκτής λαμβάνει πάντοτε υπόψη τα θεμελιώδη δικαιώματα που απορρέουν από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, τις ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις που διέπουν τις δραστηριότητες της OLAF, καθώς και τις γενικές νομικές αρχές και τη νομολογία των δικαστηρίων της ΕΕ που εφαρμόζονται στις έρευνες της OLAF.

Κατά την άποψη της ελέγκτριας, είναι σημαντικό ο μηχανισμός καταγγελιών όχι μόνο να αποτελέσει αποτελεσματικό μέσο προσφυγής για τους ενδιαφερομένους, αλλά και να ενισχύσει συνολικά τη διαφάνεια των δραστηριοτήτων της OLAF. Η ύπαρξη ενός αποδοτικού και αποτελεσματικού φορέα καταπολέμησης της απάτης, ικανού να διασφαλίζει τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ, είναι απαραίτητη για την ΕΕ και τους φορολογουμένους. Ωστόσο, είναι εξίσου σημαντικό οι έρευνες της OLAF για πιθανές απάτες να διεξάγονται με πλήρη σεβασμό για τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις διαδικαστικές εγγυήσεις.

Παρ' όλα αυτά, για να κατανοήσει κανείς καλύτερα τον ρόλο του ελεγκτή και των περιορισμών του, είναι σημαντικό να λάβει υπόψη ότι ο ελεγκτής δεν ενεργεί ως δικαστής που αξιολογεί τη νομιμότητα των αποφάσεων και των πράξεων της OLAF. Αντιθέτως, αποστολή του ελεγκτή είναι να βρίσκει και να προτείνει λύσεις στα ζητήματα που θέτουν οι καταγγέλλοντες. Ο ελεγκτής, προτείνοντας λύσεις και απευθύνοντας, εντέλει, συστάσεις προς τον γενικό διευθυντή της OLAF, επιδιώκει επίσης την επίλυση των επίμαχων ζητημάτων και τη βελτίωση, μελλοντικά, των διοικητικών και ερευνητικών πρακτικών της OLAF.

Η παρούσα έκθεση ακολουθεί τη δομή των προηγούμενων ετήσιων εκθέσεων δραστηριοτήτων της ελέγκτριας. Ξεκινά με επισκόπηση της αποστολής και της εντολής της ελέγκτριας, καθώς και της λειτουργίας του μηχανισμού καταγγελιών. Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα κυριότερα στατιστικά και αριθμητικά στοιχεία σχετικά με τις καταγγελίες που διεκπεραιώθηκαν το 2025. Στην έκθεση εξετάζονται περαιτέρω οι διαδικαστικές πτυχές του χειρισμού των καταγγελιών και επισημαίνεται η πρόταση για λύση που εξέδωσε η ελέγκτρια κατά τη διάρκεια του έτους και η οποία υλοποιήθηκε στη συνέχεια από την OLAF. Παρουσιάζονται επίσης τα κύρια πορίσματα της ελέγκτριας σχετικά με βασικά ζητήματα επί της ουσίας, και συγκεκριμένα τα δικαιώματα υπεράσπισης των ενδιαφερομένων, η εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας στις επιθεωρήσεις και στις ψηφιακές εγκληματολογικές επιχειρήσεις, καθώς και οι γλώσσες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στις έρευνες της OLAF.

Επιπλέον, η έκθεση περιλαμβάνει ειδικά σημεία σχετικά με τις σημαντικότερες εξελίξεις που σημειώθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους, μεταξύ των οποίων: i) η έγκριση των ρυθμίσεων συνεργασίας μεταξύ της ελέγκτριας και της OLAF· ii) η διαβούλευση με την ελέγκτρια όσον αφορά την αξιολόγηση της εφαρμογής και του αντικτύπου του κανονισμού για την OLAF· και iii) η υλοποίηση από την OLAF όλων των συστάσεων της ελέγκτριας σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για το προσωπικό της OLAF όσον αφορά τις διαδικασίες έρευνας (στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές για τις διαδικασίες έρευνας). Η έκθεση ολοκληρώνεται με παρατηρήσεις σχετικά με τη συνεργασία της ελέγκτριας με τους συμφεροντούχους κατά τη διάρκεια του έτους και αναγνωρίζει τη διοικητική και νομική υποστήριξη που παρείχε η γραμματεία, για την οποία η ελέγκτρια εκφράζει τη βαθιά ευγνωμοσύνη της.

Ο μηχανισμός καταγγελιών αποτελεί πλέον βασική εγγύηση για τους ενδιαφερομένους, δεδομένου ότι διασφαλίζει τη συμμόρφωση των δραστηριοτήτων της OLAF με τις σχετικές διαδικαστικές εγγυήσεις και τους κανόνες για τις έρευνες. Πέραν της επίλυσης ατομικών καταγγελιών, οι αποφάσεις που εκδίδει η ελέγκτρια έχουν συμβάλει στη διαμόρφωση της ερευνητικής πρακτικής της OLAF μέσω της αποσαφήνισης του πεδίου εφαρμογής και της πρακτικής εφαρμογής των εν λόγω διαδικαστικών εγγυήσεων. Σε αρκετές περιπτώσεις, η νομική συλλογιστική που αναπτύχθηκε σε αποφάσεις επί καταγγελιών αποτέλεσε τη βάση για αναθεωρήσεις των κατευθυντήριων γραμμών για το προσωπικό της OLAF όσον αφορά τις διαδικασίες έρευνας, επεκτείνοντας έτσι τον αντίκτυπο ατομικών υποθέσεων πέραν του άμεσου πραγματικού πλαισίου τους.

Ελπίζω ότι η παρούσα έκθεση θα συμβάλει στην αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με το είδος των ζητημάτων που βρίσκονται στο επίκεντρο των καταγγελιών που υποβάλλουν οι ενδιαφερόμενοι, ενώ θα αυξήσει ταυτόχρονα τη λογοδοσία της OLAF και την εμπιστοσύνη των πολιτών στο σύστημα που έχει θέσει σε εφαρμογή η ΕΕ για την καταπολέμηση της απάτης.

Καθηγήτρια Δρ Julia LAFFRANQUE
Ελέγκτρια διαδικαστικών εγγυήσεων

Περιεχόμενα

Σελίδα

Πρόλογος 1

1. Αποστολή και εντολή της ελέγκτριας 4

2. Ο μηχανισμός καταγγελιών 5

3. Επισκόπηση των καταγγελιών που υποβλήθηκαν το 2025 5

4. Διαδικαστικές πτυχές: τα στάδια του αποτελεσματικού χειρισμού των καταγγελιών 8

4.1 Παραδεκτό 9

4.1.1 Η αποκλειστική προθεσμία ενός μηνός για την υποβολή καταγγελίας 10

4.1.2. Καταγγελίες που δεν εμπίπτουν στην εντολή της ελέγκτριας 11

4.1.3 Εκκρεμείς υποθέσεις ενώπιον δικαστηρίου 11

4.1.4 Διακοπή της αλληλογραφίας σχετικά με επαναλαμβανόμενες καταγγελίες 12

4.2 Διαδικασία εκατέρωθεν ακρόασης 12

4.3 Πρόσκληση για επίλυση της καταγγελίας 13

4.4 Αποφάσεις περάτωσης 13

5. Πτυχές επί της ουσίας: επισκόπηση των κύριων πορισμάτων της ελέγκτριας **19**

5.1. Δικαίωμα υπεράσπισης 14

5.1.1. Το δικαίωμα ενημέρωσης 14

5.1.2. Δικαίωμα συνδρομής από πρόσωπο επιλογής 15

5.1.3. Δυνατότητα σχολιασμού των πραγματικών περιστατικών που διαπίστωσε η OLAF 16

5.1.4. Πρόσβαση στον φάκελο και στα έγγραφα που αναφέρονται στην έκθεση πραγματικών περιστατικών 18

5.2. Αναλογικότητα των επιθεωρήσεων εγκαταστάσεων και των επιχειρήσεων ψηφιακών εγκληματολογικών ερευνών 19

5.3. Χρησιμοποιούμενες γλώσσες 21

6. Έγκριση των ρυθμίσεων συνεργασίας μεταξύ της ελέγκτριας και της OLAF 21

7. Διαβούλευση σχετικά με την αξιολόγηση του κανονισμού για την OLAF 22

8. Παρακολούθηση της έγκρισης των νέων κατευθυντήριων γραμμών για το προσωπικό της OLAF όσον αφορά τις διαδικασίες έρευνας 24

9. Σχέσεις με τους συμφεροντούχους 27

10. Διοικητική και νομική υποστήριξη 27

11. Επικοινωνία με την ελέγκτρια και υποβολή καταγγελίας 28

Παράρτημα. Παραπομπές 29

Νομικό πλαίσιο 29

Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων και γνώμες 29

1. **Αποστολή και εντολή της ελέγκτριας**

Το αξίωμα του ελεγκτή διαδικαστικών εγγυήσεων θεσπίστηκε με τον κανονισμό 2020/2023 (ΕΕ, Ευρατόμ) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([1]) για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([2]) (στο εξής: κανονισμός για την OLAF), με σκοπό την προάσπιση των διαδικαστικών εγγυήσεων και των θεμελιωδών δικαιωμάτων των ενδιαφερομένων ([3]) στο πλαίσιο των ερευνών που διεξάγει η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (στο εξής: OLAF). Η **Δρ Julia Laffranque** διορίστηκε στις 3 Μαΐου 2022 ([4]) ως η πρώτη ελέγκτρια, για μη ανανεώσιμη πενταετή θητεία. Επικουρείται από τη γραμματεία της επιτροπής εποπτείας (στο εξής: γραμματεία).

Σύμφωνα με το άρθρο 9α παράγραφος 8 του κανονισμού για την OLAF, ο ελεγκτής:

> «***παρακολουθεί τη συμμόρφωση της Υπηρεσίας με τις διαδικαστικές εγγυήσεις του άρθρου 9, καθώς και τους κανόνες που ισχύουν για τις έρευνες από την Υπηρεσία. Ο ελεγκτής είναι υπεύθυνος για τον χειρισμό των καταγγελιών που αναφέρονται στο άρθρο 9β.***».

Ο ελεγκτής ασκεί τα καθήκοντά του με **πλήρη ανεξαρτησία** και δεν λαμβάνει οδηγίες από κανέναν κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του ([5]). Δεδομένου ότι οι ενδιαφερόμενοι δεν είναι σε θέση, καταρχήν, να προσφύγουν δικαστικώς κατά πράξεων ή παραλείψεων της OLAF ενόσω διαρκεί η έρευνα, η δυνατότητα υποβολής καταγγελίας στην ελέγκτρια είναι εξαιρετικά σημαντική. Ο καταγγέλλων μπορεί να απευθυνθεί στην ελέγκτρια, εντός των αυστηρών προθεσμιών που ορίζονται στο άρθρο 9β του κανονισμού για την OLAF, προκειμένου να ζητήσει ανεξάρτητη και ενδελεχή αξιολόγηση της καταγγελίας του.

Κατά τον χειρισμό καταγγελιών που υποβάλλονται από **ενδιαφερομένους** σχετικά με τη **συμμόρφωση** της OLAF **με τις διαδικαστικές εγγυήσεις και τους κανόνες που ισχύουν για τις έρευνες**, η ελέγκτρια δεν επιδιώκει να αντικαταστήσει την OLAF κατά τη λήψη απόφασης όσον αφορά τον τρόπο διεξαγωγής της έρευνας ή αξιολόγησης των αποδεικτικών στοιχείων ούτε όσον αφορά τα συμπεράσματα που πρέπει να εξαχθούν. Αντιθέτως, ο ρόλος της έγκειται στο να **παρέχει διαβεβαιώσεις** ότι η OLAF ενήργησε σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζονται στο νομικό της πλαίσιο (εάν διαπιστώσει ότι δεν έχει υπάρξει παραβίαση) και να καλεί την OLAF να λάβει μέτρα για την επίλυση καταγγελίας μέσω **πρότασης για λύση**, όταν διαπιστώνει παραβίαση των διαδικαστικών εγγυήσεων ή των κανόνων που ισχύουν για τις έρευνες. Εάν η ελέγκτρια κρίνει ότι τα μέτρα που έλαβε η OLAF δεν είναι ικανοποιητικά, απευθύνει, ως δεύτερο βήμα, **σύσταση** στην OLAF σχετικά με τον τρόπο επίλυσης της καταγγελίας.

Η ελέγκτρια αξιολογεί τις καταγγελίες στο πλαίσιο διαδικασίας εκατέρωθεν ακρόασης και δίνει ιδιαίτερη προσοχή στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης) ([6]), στις γενικές αρχές του δικαίου της ΕΕ και στη σχετική νομολογία των δικαστηρίων της ΕΕ ([7]). Ωστόσο, δεν παρεμβαίνει, ούτε είναι σε θέση να παρέμβει, στη διεξαγωγή της έρευνας της OLAF ([8]).

([1]) Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2223 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Δεκεμβρίου 2020, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 όσον αφορά τη συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και την αποτελεσματικότητα των ερευνών της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (ΕΕ L 437 της 28.12.2020, σ. 49, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2223/oj).

([2]) Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 1074/1999 του Συμβουλίου (ΕΕ L 248 της 18.9.2013, σ. 1).

([3]) Σύμφωνα με το άρθρο 2 σημείο 5) του κανονισμού για την OLAF, ως «ενδιαφερόμενος» νοείται «κάθε πρόσωπο ή οικονομικός φορέας ύποπτος απάτης, διαφθοράς ή κάθε άλλης παράνομης δραστηριότητας εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης και ως εκ τούτου αντικείμενο έρευνας της Υπηρεσίας». Οι καταγγελίες που υποβάλλονται από άλλα πρόσωπα πλην των ενδιαφερομένων, συμπεριλαμβανομένων των μαρτύρων και των πληροφοριοδοτών, δεν εμπίπτουν στην εντολή της ελέγκτριας.

([4]) Η ελέγκτρια ανέλαβε τα καθήκοντά της τον Σεπτέμβριο του 2022.

([5]) Άρθρο 9α παράγραφος 6 του κανονισμού για την OLAF.

([6]) Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ C 326 της 26.10.2012, σ. 391).

([7]) Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΔΕΕ) αποτελείται από δύο επιμέρους δικαστήρια: το Δικαστήριο και το Γενικό Δικαστήριο.

([8]) Άρθρο 9β παράγραφος 6 του κανονισμού για την OLAF.

Το 2025 ήταν ένα δύσκολο και συγχρόνως παραγωγικό έτος λόγω της πολυπλοκότητας των νομικών ζητημάτων που τέθηκαν στις καταγγελίες οι οποίες ελήφθησαν. Η ελέγκτρια δεν μπορεί να αναφέρεται σε ατομικές υποθέσεις υπό έρευνα από την OLAF και πρέπει να μεριμνά για τη διασφάλιση του εμπιστευτικού τους χαρακτήρα ακόμη και μετά την περάτωσή τους ([9]). Ωστόσο, η παρούσα έκθεση παρουσιάζει μια επισκόπηση του είδους των ανησυχιών που εξέφρασαν οι ενδιαφερόμενοι. Επιπλέον, περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίστηκαν οι εν λόγω ανησυχίες και παρέχει εξηγήσεις σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας του μηχανισμού καταγγελιών, καθώς και σχετικά με τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν με την εφαρμογή του.

2. **Ο μηχανισμός καταγγελιών**

Από την έναρξη των εργασιών τον Οκτώβριο του 2022, η ελέγκτρια είχε την ευκαιρία να εξετάσει ορισμένα αξιοσημείωτα νομικά ζητήματα, αναπτύσσοντας σταδιακά ένα ισχυρό εννοιολογικό πλαίσιο για την αξιολόγηση των καταγγελιών. Κατά τη διάρκεια του 2025 οι καταγγελίες διεκπεραιώθηκαν άμεσα και εξετάστηκαν με διεξοδικό και ολοκληρωμένο τρόπο.

Για να γίνει καλύτερα κατανοητός ο τρόπος λειτουργίας του μηχανισμού καταγγελιών, είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη ότι ο εν λόγω μηχανισμός παρέχει στην ελέγκτρια **ειδική και άμεση πρόσβαση** στον φάκελο της υπόθεσης της OLAF που αφορά τη σχετική έρευνα. Αυτό οφείλεται στις εκτελεστικές διατάξεις της ελέγκτριας για τον χειρισμό των καταγγελιών (στο εξής: εκτελεστικές διατάξεις) ([10]) και στις ρυθμίσεις συνεργασίας μεταξύ της OLAF και της ελέγκτριας που υπογράφηκαν πρόσφατα (στο εξής: ρυθμίσεις συνεργασίας) ([11]). Αυτού του είδους η πρόσβαση στους φακέλους υποθέσεων της OLAF είναι υψίστης σημασίας ώστε να καθησυχάζονται οι καταγγέλλοντες ότι η ελέγκτρια είναι σε θέση να εξετάζει ενδελεχώς τις ερευνητικές δραστηριότητες της OLAF, ακόμα και σε περιπτώσεις στις οποίες μέρος των σχετικών πληροφοριών ενδέχεται να είναι εμπιστευτικές και δεν μπορούν να αποκαλυφθούν στον καταγγέλλοντα. Στο πλαίσιο αυτού, η ελέγκτρια σταθμίζει επισταμένα, αφενός, τον εμπιστευτικό χαρακτήρα της έρευνας της OLAF και, αφετέρου, τον χαρακτήρα αντιδικίας του μηχανισμού καταγγελιών.

Το 2025 η ελέγκτρια ολοκλήρωσε την αξιολόγηση μίας καταγγελίας που υποβλήθηκε το 2024. **Το 2025 υποβλήθηκαν 19 νέες καταγγελίες** από φυσικά και νομικά πρόσωπα. Κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς η ελέγκτρια ολοκλήρωσε την αξιολόγησή της για 17 από αυτές. Μία καταγγελία κρίθηκε παραδεκτή κατά τη διάρκεια του τρίτου τριμήνου του έτους, αλλά απαιτήθηκε μεγαλύτερος χρόνος διεκπεραίωσης λόγω της διαδικασίας εκατέρωθεν ακρόασης και των αιτημάτων παράτασης των διαδικαστικών προθεσμιών που υποβλήθηκαν τόσο από την OLAF όσο και από τον καταγγέλλοντα. Άλλη μία καταγγελία υποβλήθηκε λίγο πριν από το τέλος του έτους και κρίθηκε παραδεκτή. Απόφαση και για τις δύο καταγγελίες ελήφθη το πρώτο εξάμηνο του 2026.

3. **Επισκόπηση των καταγγελιών που υποβλήθηκαν το 2025**

Οι περισσότερες από τις 19 καταγγελίες που έλαβε η ελέγκτρια το 2025 υποβλήθηκαν από ενδιαφερομένους που αποτελούσαν αντικείμενο *εσωτερικών* ερευνών της OLAF (12) ([12]), ενώ 6 καταγγελίες σχετίζονταν με *εξωτερικές* έρευνες ([13]) και μία αφορούσε υπόθεση συντονισμού ([14]) (διάγραμμα 1). Οι περισσότερες καταγγελίες υποβλήθηκαν στα αγγλικά, ενώ χρησιμοποιήθηκαν και

([9]) Άρθρο 9α παράγραφος 9 του κανονισμού για την OLAF.

([10]) Άρθρο 8 παράγραφοι 1 και 2 της απόφασης της ελέγκτριας διαδικαστικών εγγυήσεων με την οποία θεσπίζονται εκτελεστικές διατάξεις για την αντιμετώπιση καταγγελιών, 2022/C 494/07, PUB/2022/1609 (ΕΕ C 494 της 28.12.2022, σ. 17), η οποία διατίθεται επίσης στη διεύθυνση: https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/controller-procedural-guarantees/about-controller/legal-framework_en.

([11]) Βλ. κεφάλαιο III των ρυθμίσεων συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης και της ελέγκτριας διαδικαστικών εγγυήσεων της 18ης Ιουλίου 2025, οι οποίες διατίθενται στη διεύθυνση: https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/document/download/ea81e700-4540-4ae6-b7ab-e56fb9a2d075_en?filename=SIGNED_WA_OLAF-Controller.pdf.

([12]) Οι εσωτερικές έρευνες είναι έρευνες τις οποίες διενεργεί η OLAF εντός των ευρωπαϊκών θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών που έχουν ιδρυθεί με τις Συνθήκες της ΕΕ ή βάσει αυτών. Σκοπός των εν λόγω ερευνών είναι η καταπολέμηση της απάτης, της υπεξαίρεσης, της διαφθοράς και κάθε άλλης παράνομης δραστηριότητας εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ. Για τον σκοπό αυτόν, η OLAF διερευνά: i) σοβαρές υποθέσεις σχετικές με την άσκηση επαγγελματικών καθηκόντων οι οποίες συνιστούν παράλειψη των υποχρεώσεων των υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού της ΕΕ και οι οποίες είναι ικανές να επισύρουν πειθαρχική ή, ενδεχομένως, ποινική δίωξη· ή ii) ανάλογη παράλειψη υποχρεώσεων μελών θεσμικών και λοιπών οργάνων, διευθυντικών στελεχών λοιπών οργάνων ή οργανισμών ή μελών του προσωπικού θεσμικών και λοιπών οργάνων ή οργανισμών που δεν υπάγονται στον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης (άρθρο 1 παράγραφος 4 και άρθρο 4 του κανονισμού για την OLAF).

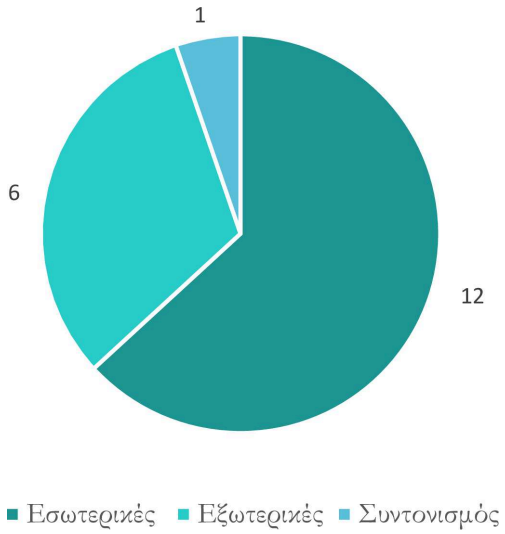
([13]) Οι εξωτερικές έρευνες είναι έρευνες τις οποίες διενεργεί η OLAF σύμφωνα με το άρθρο 3 του κανονισμού για την OLAF. Η εντολή της OLAF καλύπτει όλες τις δαπάνες της ΕΕ (δηλαδή τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία, τη γεωργική πολιτική, τις άμεσες δαπάνες και την εξωτερική βοήθεια) και σημαντικό μέρος (αλλά όχι το σύνολο) των εσόδων της ΕΕ (κυρίως τελωνειακούς δασμούς και γεωργικούς δασμούς).

([14]) Οι υποθέσεις συντονισμού είναι εκείνες που θα μπορούσαν μεν να αποτελέσουν αντικείμενο εξωτερικών ερευνών της OLAF, αλλά στις οποίες ο ρόλος της OLAF περιορίζεται, τελικά, στη συμβολή της σε έρευνες που διενεργούν άλλες εθνικές ή ενωσιακές υπηρεσίες. Αυτό επιτυγχάνεται, μεταξύ άλλων, με τη διευκόλυνση της συλλογής και της ανταλλαγής πληροφοριών και τη διασφάλιση της επιχειρησιακής συνέργειας μεταξύ των αρμόδιων εθνικών και ενωσιακών υπηρεσιών. Η νομική βάση είναι το άρθρο 12β του κανονισμού για την OLAF και η τομεακή νομοθεσία, όπως ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 515/97 του Συμβουλίου, της 13ης Μαρτίου 1997, περί της αμοιβαίας συνδρομής μεταξύ των διοικητικών αρχών των κρατών μελών και της συνεργασίας των αρχών αυτών με την Επιτροπή με σκοπό τη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής των τελωνειακών και γεωργικών ρυθμίσεων (ΕΕ L 82 της 22.3.1997, σ. 1) και ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 608/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουνίου 2013, σχετικά με την τελωνειακή επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1383/2003 του Συμβουλίου (ΕΕ L 181 της 29.6.2013, σ. 15).

άλλες γλώσσες (ισπανικά, ρουμανικά και σουηδικά) (διάγραμμα 2). 16 καταγγελίες υποβλήθηκαν από φυσικά πρόσωπα και 3 από νομικά πρόσωπα (διάγραμμα 3). Κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς ορισμένοι καταγγέλλοντες υπέβαλαν περισσότερες από μία καταγγελίες: ως εκ τούτου, το 2025 ο συνολικός αριθμός των προσώπων που υπέβαλαν καταγγελία ήταν 8, εκ των οποίων τα 5 ήταν φυσικά πρόσωπα και τα 3 νομικές οντότητες (διάγραμμα 3). 4 από τις καταγγελίες που ελήφθησαν υποβλήθηκαν από πληρεξούσιο δικηγόρο.

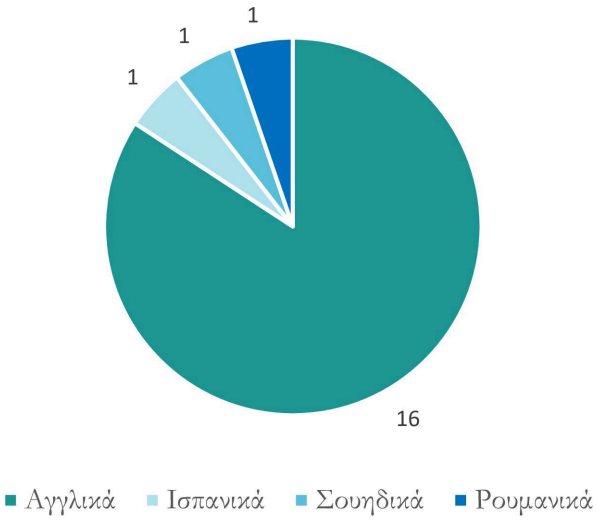
Διάγραμμα 1

Είδη ερευνών της OLAF κατά των οποίων υποβλήθηκε καταγγελία το 2025

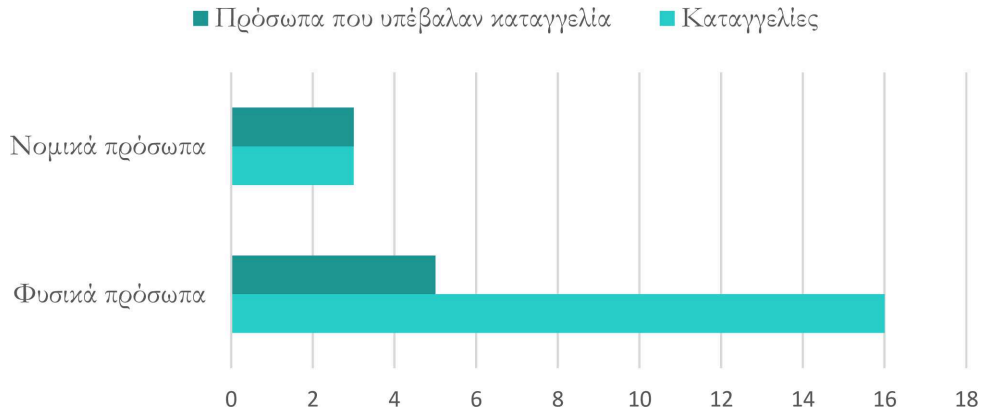
Διάγραμμα 2

Γλώσσες των καταγγελιών που υποβλήθηκαν το 2025

Διάγραμμα 3

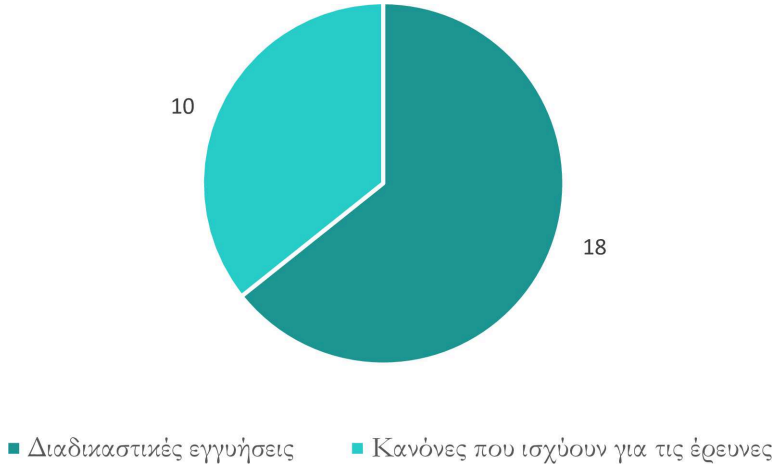
Πρόσωπα που υπέβαλαν καταγγελία και αριθμός καταγγελιών

Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι καταγγέλλοντες επικαλέστηκαν παραβιάσεις των διαδικαστικών τους εγγυήσεων βάσει του άρθρου 9 του κανονισμού για την OLAF και των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους βάσει του Χάρτη (διάγραμμα 4). Οι καταγγελίες αυτές αφορούσαν εικαζόμενες παραβιάσεις: i) του τεκμηρίου αθωότητας και του δικαιώματος υπεράσπισης (άρθρο 48 του Χάρτη)· ii) του δικαιώματος ακρόασης και της αποτελεσματικής άσκησης του δικαιώματος των ενδιαφερομένων να σχολιάσουν τα πραγματικά περιστατικά που τα αφορούν (άρθρο 9 παράγραφος 4 του κανονισμού για την OLAF)· iii) του δικαιώματος ενημέρωσης (άρθρο 9 παράγραφος 3 του κανονισμού για την OLAF)· iv) των αρχών της δικαιοσύνης, της αντικειμενικότητας και της αμεροληψίας κατά τη διεξαγωγή των ερευνών·(άρθρο 9 παράγραφος 1 του κανονισμού για την OLAF)· v) του δικαιώματος χρηστής διοίκησης (άρθρο 41 του Χάρτη)· vi) του δικαιώματος στην ιδιωτική και οικογενειακή ζωή (άρθρο 7 του Χάρτη)· vii) της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα· και viii) του δικαιώματος συνδρομής από πρόσωπο επιλογής (άρθρο 9 παράγραφος 2 του κανονισμού για την OLAF) (διάγραμμα 5). Οι καταγγέλλοντες κατήγγειλαν επίσης τους κανόνες που ισχύουν για τις έρευνες της OLAF ([15]), ιδίως όσον αφορά: i) τη διεξαγωγή ψηφιακών εγκληματολογικών επιχειρήσεων· ii) τους κανόνες για τον προσδιορισμό και την κοινοποίηση των ενδιαφερομένων· iii) την τήρηση του δικηγορικού απορρήτου· iv) το πεδίο των ερευνών της OLAF· v) τη χρήση του συστήματος διαχείρισης υποθέσεων της OLAF· vi) την παράνομη παρακολούθηση· vii) ενέργειες του προσωπικού της OLAF καθ' υπέρβαση των αρμοδιοτήτων τους· και viii) τον εμπιστευτικό χαρακτήρα των ερευνών της OLAF (διάγραμμα 6).

Διάγραμμα 4

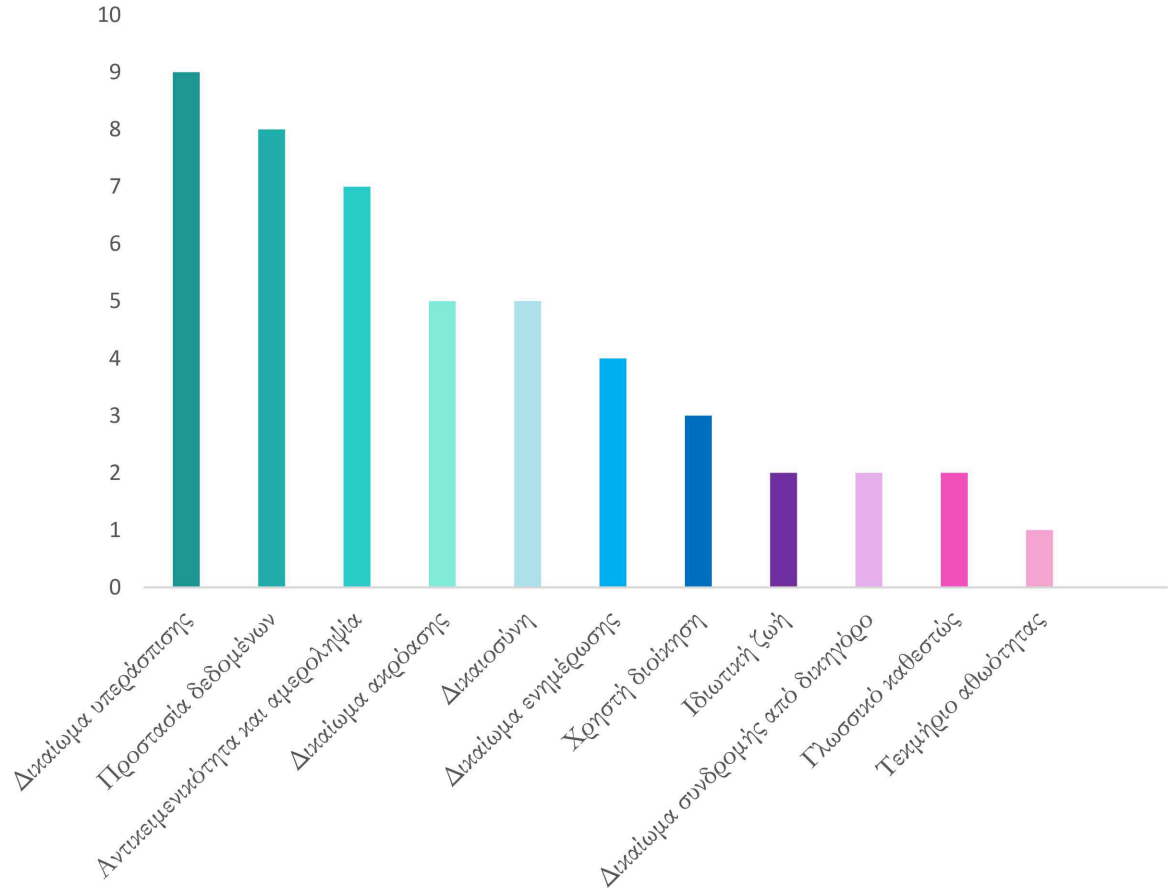
Αντικείμενο των καταγγελιών που υποβλήθηκαν το 2025

([15]) Αυτές οι καταγγελίες περιλαμβάνουν τους κανόνες που ορίζονται στον κανονισμό για την OLAF, καθώς και εκείνους που περιλαμβάνονται σε διάφορα κείμενα, μεταξύ των οποίων και ο κανονισμός (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου, της 11ης Νοεμβρίου 1996, σχετικά με τους ελέγχους και εξακριβώσεις που διεξάγει επιτοπίως η Επιτροπή με σκοπό την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων από απάτες και λοιπές παρατυπίες (ΕΕ L 292 της 15.11.1996, σ. 2). Άλλα αξιοσημείωτα παραδείγματα περιλαμβάνουν τις κατευθυντήριες γραμμές για το προσωπικό της OLAF όσον αφορά τις διαδικασίες έρευνας (κατευθυντήριες γραμμές για τις διαδικασίες έρευνας), όπως ίσχυαν την 1η Ιανουαρίου 2026, οι οποίες διατίθενται στη διεύθυνση: https://anti-fraud.ec.europa.eu/document/download/e1994c22-7d58-4e61-8d34-0937a0be8f98_en· και τις κατευθυντήριες γραμμές, της 15ης Φεβρουαρίου 2026, για το προσωπικό της OLAF όσον αφορά τις ψηφιακές εγκληματολογικές επιχειρήσεις (στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές για τις ψηφιακές εγκληματολογικές επιχειρήσεις), οι οποίες διατίθενται στη διεύθυνση: https://anti-fraud.ec.europa.eu/document/download/87e5deb1-8a64-42ca-8e08-234355dbe544_en.

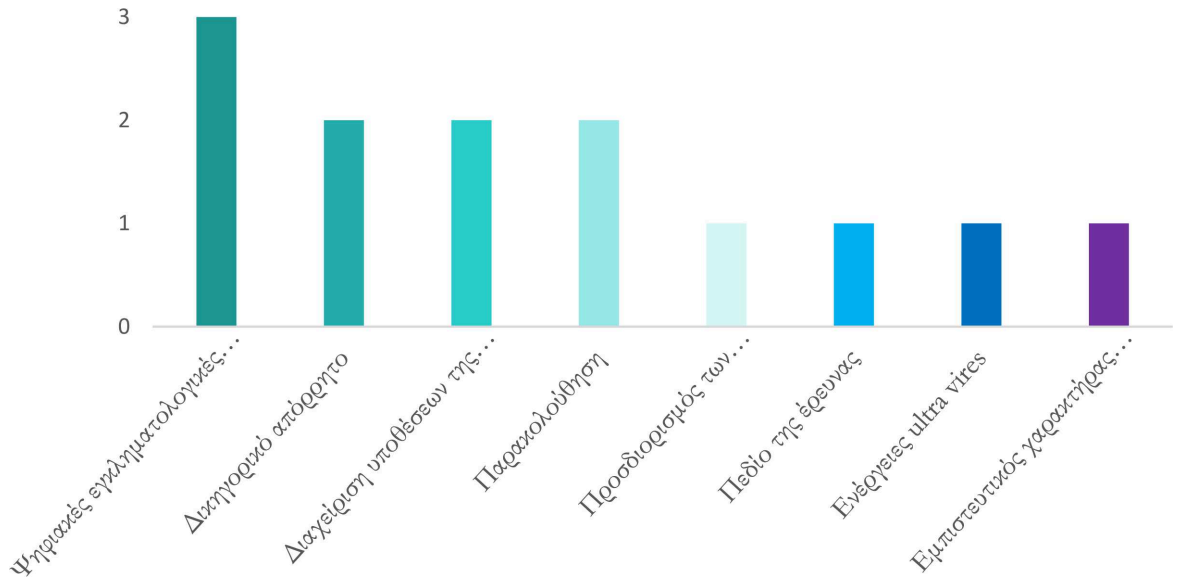
Διάγραμμα 5

Ανάλυση των διαφόρων ισχυρισμών σχετικά με τις διαδικαστικές εγγυήσεις που προβλήθηκαν το 2025 (συμπεριλαμβανομένων των παραδεκτών και απαράδεκτων καταγγελιών)

Διάγραμμα 6

Ανάλυση των ισχυρισμών σχετικά με τους κανόνες που ισχύουν για τις έρευνες

4. **Διαδικαστικές πτυχές: τα στάδια του αποτελεσματικού χειρισμού των καταγγελιών**

Η ελέγκτρια εξετάζει τις καταγγελίες με **δίκαιο, ανεξάρτητο και αμερόληπτο** τρόπο. Σύμφωνα με τον κανονισμό για την OLAF και τις εκτελεστικές διατάξεις της ελέγκτριας, η διαδικασία περιλαμβάνει τα ακόλουθα στάδια: i) αξιολόγηση του **παραδεκτού** μιας καταγγελίας· ii) αξιολόγηση των **επιχειρημάτων επί της ουσίας** που προβάλλουν οι καταγγέλλοντες. Σε περίπτωση που η ελέγκτρια διαπιστώσει παραβιάσεις ανάλογα με τα υπό εξέταση ζητήματα, μπορεί να καλέσει την OLAF να επιλύσει την καταγγελία (πρόταση για λύση) και, εάν το κρίνει αναγκαίο, εκδίδει σύσταση προς την OLAF· και iii) σε κάθε περίπτωση, η ελέγκτρια εκδίδει απόφαση περάτωσης με την οποία ενημερώνει τον καταγγέλλοντα για τα πορίσματά της.

4.1 **Παραδεκτό**

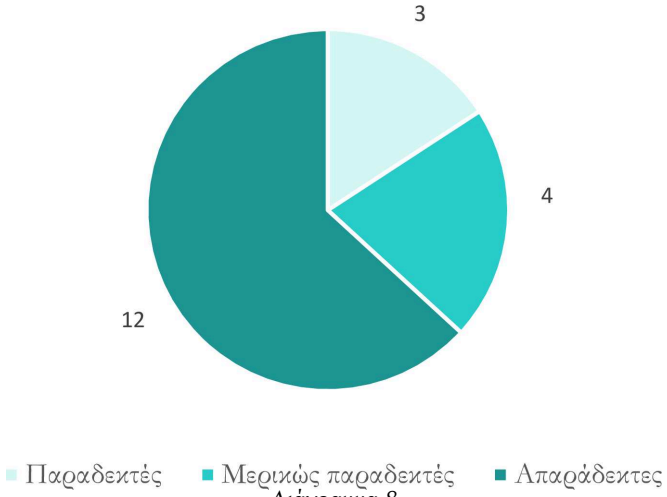
Εντός **10 εργάσιμων ημερών** από την ημερομηνία παραλαβής της καταγγελίας, η ελέγκτρια πρέπει να αποφασίσει επί του παραδεκτού της. Οι προϋποθέσεις για το παραδεκτό της καταγγελίας καθορίζονται στο άρθρο 9β παράγραφοι 1 και 2 του κανονισμού για την OLAF και στο άρθρο 5 των εκτελεστικών διατάξεων. Για να είναι παραδεκτή μια καταγγελία, θα πρέπει να υποβληθεί **εντός ενός μηνός αφ' ότου ο καταγγέλλων έλαβε γνώση των σχετικών πραγματικών περιστατικών** που συνιστούν εικαζόμενη παραβίαση των διαδικαστικών εγγυήσεων ή των κανόνων που ισχύουν για τις έρευνες. **Σε κάθε περίπτωση, η καταγγελία πρέπει να υποβληθεί το αργότερο εντός ενός μηνός από την περάτωση της έρευνας**.

Κατά την εξέταση του παραδεκτού των καταγγελιών, η ελέγκτρια ακολουθεί μια προσέγγιση που αποσκοπεί στην τήρηση τόσο της διατύπωσης όσο και των σκοπών των σχετικών διατάξεων του κανονισμού για την OLAF. Το 2025 η ελέγκτρια αξιολόγησε το παραδεκτό όλων των εκκρεμών καταγγελιών εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας. Έκρινε 3 καταγγελίες παραδεκτές, 4 μερικώς παραδεκτές και 12 απαράδεκτες (διάγραμμα 7).

Οι λόγοι απαραδέκτου ήταν οι εξής: i) σε 10 περιπτώσεις, στις καταγγελίες προβάλλονταν ισχυρισμοί οι οποίοι δεν εμπίπτουν στην εντολή της ελέγκτριας· ii) σε 10 υποθέσεις, η ελέγκτρια έκρινε ότι οι ισχυρισμοί ήταν προδήλως αβάσιμοι, είτε επειδή δεν ήταν τεκμηριωμένοι [16] είτε επειδή ήταν αβάσιμοι [17]· iii) σε 10 υποθέσεις, στις καταγγελίες διατυπώθηκαν επαναλαμβανόμενοι ισχυρισμοί (βλ. υποσημείο 4.1.4 της έκθεσης δραστηριοτήτων)· iv) σε 9 υποθέσεις, οι καταγγέλλοντες δεν τήρησαν τις προθεσμίες που ορίζονται στο άρθρο 9β παράγραφος 2· και v) σε 1 υπόθεση, η καταγγελία υποβλήθηκε από πρόσωπο που δεν αποτελούσε ενδιαφερόμενο (διάγραμμα 8).

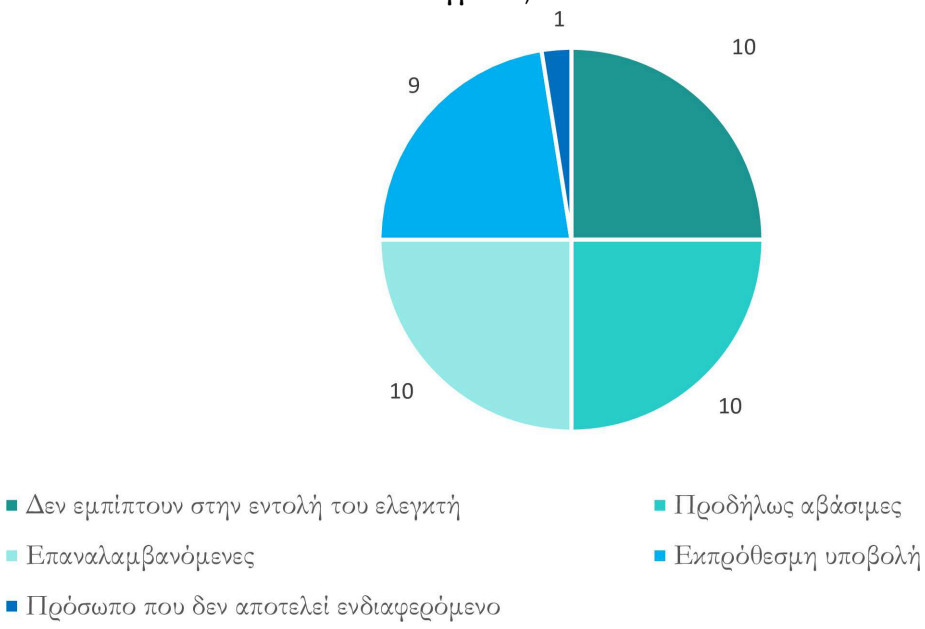
Διάγραμμα 7

Παραδεκτό των καταγγελιών που ελήφθησαν το 2025

Διάγραμμα 8

Λόγοι απαραδέκτου των καταγγελιών που ελήφθησαν το 2025 (συμπεριλαμβανομένων των μερικώς παραδεκτών καταγγελιών)

[16] Οι μη τεκμηριωμένες καταγγελίες περιέχουν ισχυρισμούς οι οποίοι δεν υποστηρίζονται από σαφή αποδεικτικά στοιχεία ή παρουσιάζουν εσωτερικές αντιφάσεις.

[17] Οι προδήλως αβάσιμες καταγγελίες συνίστανται σε σαφώς ψευδείς ισχυρισμούς ή επουσιώδεις αξιώσεις.

4.1.1. *Η αποκλειστική προθεσμία ενός μηνός για την υποβολή καταγγελίας*

Το παραδεκτό εξακολούθησε να αποτελεί και το 2025 σημαντικό «ρυθμιστή της πρόσβασης» στον μηχανισμό υποβολής καταγγελιών στην ελέγκτρια. Σε όλες τις περιπτώσεις στις οποίες οι καταγγελίες ή οι ισχυρισμοί κρίθηκαν απαράδεκτες/-οι, η ελέγκτρια εξήγησε λεπτομερώς στον καταγγέλλοντα τη νομική βάση και τους λόγους της απόφασής της. Όπως επισημαίνεται ανωτέρω, το άρθρο 9β παράγραφος 2 του κανονισμού για την OLAF θεσπίζει διπλή αποκλειστική προθεσμία για την υποβολή καταγγελιών στην ελέγκτρια. Σύμφωνα με την εν λόγω διάταξη, οι καταγγελίες πρέπει να υποβάλλονται είτε: i) εντός ενός μηνός αφ' ότου ο καταγγέλλων λάβει γνώση των πραγματικών περιστατικών που συνιστούν την εικαζόμενη παράβαση· ή ii) εντός ενός μηνός από την περάτωση της έρευνας, εάν η έρευνα έχει περατωθεί. Όσον αφορά τις περατωθείσες έρευνες, ο κανονισμός για την OLAF θέτει μια πρόσθετη αυστηρότερη προϋπόθεση παραδεκτού: **η καταγγελία πρέπει να υποβάλλεται το αργότερο έναν μήνα μετά την περάτωση της έρευνας, ανεξάρτητα από το πότε ο καταγγέλλων έλαβε γνώση των σχετικών πραγματικών περιστατικών** (άρθρο 9β παράγραφος 2 του κανονισμού για την OLAF).

Η ελέγκτρια αναγνωρίζει ότι σκοπός αυτής της αδιαμφισβήτητα περιοριστικής προϋπόθεσης που ισχύει για τις περατωθείσες έρευνες είναι η αποτελεσματικότητα τόσο οποιασδήποτε διαδικασίας παρακολούθησης σε εθνικό ή ενωσιακό επίπεδο όσο και των δικών της προτάσεων για λύσεις και των συστάσεων όσον αφορά την υπό εξέταση καταγγελία. Πράγματι, η συμβολή της ελέγκτριας δεν θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμη σε περατωθείσες υποθέσεις για τις οποίες ενδέχεται να βρίσκονται σε εξέλιξη διαδικασίες παρακολούθησης ενώπιον των αρμόδιων εθνικών ή ενωσιακών αρχών. Στις σπάνιες αυτές περιπτώσεις, η ελέγκτρια θεωρεί ότι οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να εγείρουν τους ισχυρισμούς τους μόνο ενώπιον των εν λόγω αρχών και να κάνουν χρήση των διαθέσιμων μέσων δικαστικής ή διοικητικής προσφυγής.

Παρά τη λειτουργική της αιτιολόγηση, η απόλυτη προθεσμία ενός μηνός που ισχύει για τις περατωθείσες έρευνες μπορεί να εγείρει, σε ορισμένες περιπτώσεις, ανησυχίες σχετικά με την ασφάλεια δικαίου και τη δικαιοσύνη ([18]). Αυτό είναι ιδιαίτερα προβληματικό, δεδομένου ότι ο κανονισμός για την OLAF δεν επιβάλλει επί του παρόντος στην OLAF την υποχρέωση να ενημερώνει τους ενδιαφερομένους για την ακριβή ημερομηνία περάτωσης μιας έρευνας που περιλαμβάνει πορίσματα εις βάρος τους. Συνεπώς, η αποκλειστική προθεσμία ενός μηνός μπορεί να αρχίσει να ισχύει εν αγνοία του ενδιαφερομένου, κάτι που θα μπορούσε στην πράξη να του στερήσει την αποτελεσματική πρόσβαση στον μηχανισμό καταγγελιών.

Σε μία από τις καταγγελίες που υποβλήθηκαν το 2025, η ελέγκτρια βρέθηκε αντιμέτωπη με αυτήν ακριβώς την κατάσταση και έπρεπε να σταθμίσει, αφενός, την αυστηρή εφαρμογή των απαιτήσεων παραδεκτού που προβλέπονται στο άρθρο 9β παράγραφος 2 του κανονισμού για την OLAF (η οποία θα είχε ως αποτέλεσμα να κριθεί η καταγγελία απαράδεκτη λόγω εκπρόθεσμης υποβολής) και, αφετέρου, τις γενικές αρχές της δικαιοσύνης και της χρηστής διοίκησης που κατοχυρώνονται στο άρθρο 41 του Χάρτη.

Στην εν λόγω υπόθεση, η OLAF είχε ενημερώσει τον καταγγέλλοντα για τη δυνατότητα υποβολής καταγγελίας στην ελέγκτρια μόνο αφ' ότου είχε ήδη παρέλθει η προθεσμία ενός μηνός εντός της οποίας μπορούσε να το πράξει. **Ως εκ τούτου, η ελέγκτρια έκρινε ότι, λόγω των εξαιρετικών περιστάσεων της υπόθεσης, η αυτόματη εφαρμογή του άρθρου 9β παράγραφος 2 τελευταία περίπτωση του κανονισμού για την OLAF θα υπονόμευε τις αρχές της δικαιοσύνης και της χρηστής διοίκησης**, όπως αυτές κατοχυρώνονται στο άρθρο 41 του Χάρτη. Η ελέγκτρια κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, όταν η OLAF ενημέρωσε τον καταγγέλλοντα για τη δυνατότητα υποβολής καταγγελίας στην ελέγκτρια, σκόπευε η εν λόγω κοινοποίηση να χρησιμεύσει ως έναρξη της αποκλειστικής προθεσμίας. Αυτή ήταν η μόνη ερμηνεία που δεν θα καθιστούσε αναποτελεσματικό το άρθρο 9β παράγραφος 2 του κανονισμού για την OLAF, ενώ θα διασφάλιζε παράλληλα ότι δεν θα απαγορευόταν στην πράξη στον καταγγέλλοντα η πρόσβαση στον μηχανισμό καταγγελιών. Κατά συνέπεια, η καταγγελία κρίθηκε παραδεκτή.

Βάσει των ανωτέρω, η ελέγκτρια προσδιόρισε **την αυστηρή προθεσμία υποβολής καταγγελιών,** ιδίως δε, αλλά όχι αποκλειστικά, στην περίπτωση των περατωθεισών ερευνών, **ως ζήτημα που χρήζει προσεκτικής εξέτασης στο πλαίσιο της αξιολόγησης και της επακόλουθης αναθεώρησης του κανονισμού για την OLAF** ([19]).

([18]) Βλ. έκθεση δραστηριοτήτων της ελέγκτριας διαδικαστικών εγγυήσεων για το 2022 (ΕΕ C 248 της 13.7.2023, σ. 1), υποσημείο 3.3.1· έκθεση δραστηριοτήτων της ελέγκτριας διαδικαστικών εγγυήσεων για το 2023 (ΕΕ C, C/2024/5673, 23.9.2024), σημείο 4.1· και έκθεση δραστηριοτήτων της ελέγκτριας διαδικαστικών εγγυήσεων για το 2024 (ΕΕ C, C/2025/4511, 7.8.2025), σημείο 4.1.

([19]) Βλ. γνώμη της ελέγκτριας με θέμα την αξιολόγηση της εφαρμογής και του αντικτύπου του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013, η οποία διατίθεται στη διεύθυνση https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/document/download/3c7a4446-920f-4cdb-92a3-f465e766a30e_en?filename=Annex%20-%20CTR%20Opinion%20on%20evaluation.pdf, προτάσεις 9 και 16.

4.1.2. *Καταγγελίες που δεν εμπίπτουν στην εντολή της ελέγκτριας*

Το καθημερινό έργο της OLAF περιλαμβάνει την επεξεργασία μεγάλου όγκου δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μεταξύ των οποίων και ευαίσθητα δεδομένα. Η OLAF μπορεί επίσης να διεξάγει ερευνητικές δραστηριότητες, όπως ψηφιακές εγκληματολογικές επιχειρήσεις, οι οποίες θα μπορούσαν να θεωρηθούν παρεμβατικές από την άποψη της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ως εκ τούτου, δεν προκαλεί έκπληξη το ότι κατά τη διάρκεια του 2025 πολλοί καταγγέλλοντες πρόβαλαν ισχυρισμούς σχετικά με το δικαίωμά τους στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τους αφορούν, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 8 του Χάρτη και στον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1725 (στο εξής: κανονισμός της ΕΕ για την προστασία δεδομένων) ([20]).

Όπως έχει επισημάνει η ελέγκτρια στο παρελθόν ([21]), μολονότι η εντολή της ελέγκτριας περιλαμβάνει τον έλεγχο της συμμόρφωσης της OLAF με τα θεμελιώδη δικαιώματα, η **ΕΕ διαθέτει ανεξάρτητη εποπτική αρχή —τον Ευρωπαίο Επόπτη Προστασίας Δεδομένων** (στο εξής: ΕΕΠΔ)— η οποία έχει ορισμένες αρμοδιότητες όσον αφορά τα δικαιώματα στην ιδιωτική ζωή και την προστασία των δεδομένων. Το άρθρο 52 του κανονισμού της ΕΕ για την προστασία δεδομένων προβλέπει ότι ο ΕΕΠΔ είναι επιφορτισμένος με την παρακολούθηση και την εξασφάλιση της εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος κανονισμού και κάθε άλλης ενωσιακής πράξης στον τομέα της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται από όργανο ή οργανισμό της ΕΕ. Δεδομένου ότι η ΕΕ έχει δημιουργήσει **έναν εξειδικευμένο φορέα για τη διασφάλιση του θεμελιώδους δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα**, εναπόκειται στον εν λόγω φορέα (δηλαδή στον ΕΕΠΔ), και όχι στην ελέγκτρια, να εξετάζει καταγγελίες σχετικά με εικαζόμενες παραβιάσεις των κανόνων προστασίας των δεδομένων. Σύμφωνα με τους κανόνες αυτούς, κάθε πρόσωπο μπορεί να υποβάλει καταγγελία στον ΕΕΠΔ εντός δύο ετών από την ημερομηνία κατά την οποία έλαβε γνώση των πραγματικών περιστατικών στα οποία βασίζεται η καταγγελία. Για λόγους διαφάνειας, η ελέγκτρια συμπεριέλαβε αντίστοιχη διάταξη στις εκτελεστικές διατάξεις, ώστε να αντικατοπτρίζεται αυτή η κατανομή αρμοδιοτήτων ([22]).

Παρότι η ελέγκτρια δεν θα εξετάζει ισχυρισμούς που αφορούν αποκλειστικά την ερμηνεία και την εφαρμογή του κανονισμού της ΕΕ για την προστασία δεδομένων, θα εξετάζει πτυχές που αφορούν την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων κατά την αξιολόγηση της συνολικής συμμόρφωσης της OLAF με τις διαδικαστικές εγγυήσεις.

4.1.3. *Εκκρεμείς υποθέσεις ενώπιον δικαστηρίου*

Κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς, η ελέγκτρια διεκπεραίωσε καταγγελία στην οποία είχαν προβληθεί πραγματικά περιστατικά που εκκρεμούσαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου. Σύμφωνα με το άρθρο 6 των εκτελεστικών διατάξεων, η ελέγκτρια οφείλει να περατώνει την εξέταση της υπόθεσης όταν αντιληφθεί ότι τα **πραγματικά περιστατικά που αναφέρονται στην καταγγελία αποτελούν ή έχουν αποτελέσει αντικείμενο νομικής διαδικασίας**. Συνεπώς, όπως και το 2023 ([23]), η ελέγκτρια περάτωσε την εξέταση της καταγγελίας σε σχέση με τους ισχυρισμούς που εκκρεμούσαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και έκανε δεκτούς τους υπόλοιπους ισχυρισμούς.

Η συγκεκριμένη υπόθεση ανέδειξε ένα νομοθετικό κενό στον κανονισμό για την OLAF, ο οποίος δεν περιέχει ρητή διάταξη που να καλύπτει την αλληλεπίδραση μεταξύ του μηχανισμού καταγγελιών και των δικαστικών διαδικασιών ενώπιον εθνικών ή ενωσιακών δικαστηρίων. Η απουσία αυτή δημιουργεί αβεβαιότητα τόσο για τους καταγγέλλοντες όσο και για τη διοίκηση όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να αντιμετωπίζονται οι καταγγελίες όταν τα υποκείμενα ζητήματα αποτελούν ήδη αντικείμενο δικαστικών διαδικασιών. Δεδομένου ότι σκοπός του μηχανισμού καταγγελιών είναι να συμπληρώνει τις προσφυγές που ασκούνται ενώπιον δικαστικών αρχών, όπως το Γενικό Δικαστήριο ή το ΔΕΕ, και όχι να λειτουργεί παράλληλα με αυτές, η απουσία ρητής διάταξης στον κανονισμό για την OLAF σημαίνει ότι το ίδιο ζήτημα μπορεί να εξετάζεται ταυτόχρονα από την ελέγκτρια και από δικαστική αρχή. Η αλληλεπικάλυψη αυτή θα μπορούσε να οδηγήσει σε ασυνεπείς εκτιμήσεις των πραγματικών περιστατικών.

Για τους λόγους αυτούς, η ελέγκτρια κάλεσε τους συννομοθέτες της ΕΕ να τροποποιήσουν το άρθρο 9β του κανονισμού για την OLAF, ώστε να συμπεριληφθεί σαφής υποχρέωση της ελέγκτριας να περατώνει την εξέταση υπόθεσης στην οποία το υπό εξέταση ζήτημα εκκρεμεί ενώπιον εθνικών δικαστηρίων ή δικαστηρίων της ΕΕ ([24]).

([20]) Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1725 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2018, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 και της απόφασης αριθ. 1247/2002/ΕΚ (PE/31/2018/REV/1) (ΕΕ L 295 της 21.11.2018, σ. 39).

([21]) Βλ. έκθεση δραστηριοτήτων της ελέγκτριας διαδικαστικών εγγυήσεων για το 2022, υποσημείο 3.3.2.

([22]) Το άρθρο 5 παράγραφος 3 των εκτελεστικών διατάξεων προβλέπει ότι «ο ελεγκτής κηρύσσει επίσης απαράδεκτη κάθε καταγγελία που εγείρει ζητήματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Ευρωπαίου Επόπτη Προστασίας Δεδομένων (ΕΕΠΔ), δηλαδή καταγγελίες που αφορούν την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725 και τον σεβασμό του θεμελιώδους δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα».

([23]) Βλ. έκθεση δραστηριοτήτων της ελέγκτριας διαδικαστικών εγγυήσεων για το 2023, ό.π., σημείο 4.3.

([24]) Βλ. γνώμη της ελέγκτριας σχετικά με την αξιολόγηση της εφαρμογής και του αντικτύπου του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013, ό.π., πρόταση 19.

4.1.4. *Διακοπή της αλληλογραφίας σχετικά με επαναλαμβανόμενες καταγγελίες*

Κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς η ελέγκτρια δεν εντόπισε καταγγελίες που περιέχουν προκλητική γλώσσα. Ωστόσο, βρέθηκε αντιμέτωπη με καταστάσεις στις οποίες οι καταγγέλλοντες υπέβαλαν επανειλημμένα καταγγελίες προβάλλοντας τους ίδιους ισχυρισμούς, παρότι τα ζητήματα είχαν ήδη αντιμετωπιστεί με την έκδοση αιτιολογημένης απόφασης με την οποία η καταγγελία κρίθηκε απαράδεκτη ή με την έκδοση οριστικής απόφασης επί της ουσίας. Η ελέγκτρια εξέτασε επίσης περιπτώσεις στις οποίες οι καταγγέλλοντες υπέβαλαν μεγάλο αριθμό καταγγελιών σχετικά με ζητήματα ήσσονος ή μηδενικής σημασίας για τις έρευνες της OLAF. Τέτοια μοτίβα συμπεριφοράς ενέχουν τον κίνδυνο εκτροπής του μηχανισμού καταγγελιών από τον πρωταρχικό του σκοπό, δηλαδή την αποτελεσματική διασφάλιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των διαδικαστικών εγγυήσεων για τους ενδιαφερομένους που αποτελούν αντικείμενο ερευνών της OLAF. Οι εν λόγω πρακτικές ενδέχεται επίσης να συνεπάγονται δυσανάλογο διοικητικό φόρτο τόσο για την ελέγκτρια όσο και για τη γραμματεία, δεδομένου ότι απαιτείται η διάθεση χρόνου και πόρων για ζητήματα τα οποία δεν συμβάλλουν ουσιαστικά στην προστασία των δικαιωμάτων για την προάσπιση των οποίων έχει σχεδιαστεί ο μηχανισμός. Για τη διατήρηση, επομένως, της αποτελεσματικότητας και της αξιοπιστίας της διαδικασίας καταγγελιών, είναι απαραίτητο να διασφαλιστεί ότι η εν λόγω διαδικασία εξακολουθεί να επικεντρώνεται σε τεκμηριωμένους και συναφείς ισχυρισμούς.

Η ελέγκτρια επισημαίνει ότι ο κανονισμός για την OLAF δεν περιέχει ρητή διάταξη που να της επιτρέπει να κρίνει τις καταγγελίες ως καταχρηστικές και/ή επαναλαμβανόμενες. Για την αντιμετώπιση του κενού αυτού, **η ελέγκτρια** έχει θεσπίσει εσωτερική διαδικασία στο άρθρο 5 παράγραφος 4 των εκτελεστικών διατάξεων και **έχει αναπτύξει διοικητική πρακτική που αποσκοπεί στον μετριασμό της πιθανής κατάχρησης του μηχανισμού καταγγελιών**. Η εν λόγω πρακτική περιλαμβάνει την καταχώριση της καταγγελίας ως νέας καταγγελίας και την έκδοση επίσημης απόφασης περί απαραδέκτου με πρώτη προειδοποίηση προς τον καταγγέλλοντα, στην οποία αναφέρεται ότι οποιαδήποτε περαιτέρω επικοινωνία ή καταγγελία επί του θέματος θα θεωρείται επαναλαμβανόμενη και δεν θα αποτελεί πλέον αντικείμενο αξιολόγησης. Στην ίδια απόφαση, ο καταγγέλλων ενημερώνεται επίσης ότι η αλληλογραφία επί του θέματος θα διακοπεί, σύμφωνα με τον κώδικα ορθής διοικητικής συμπεριφοράς της Επιτροπής ([25]). **Τυχόν πρόσθετες παρατηρήσεις ή καταγγελίες που επιμένει να υποβάλλει ο καταγγέλλων επί του ίδιου ζητήματος θα αντιμετωπίζονται ως καταχρηστικές.**

Το 2025 υπήρξαν **4 περιπτώσεις** στις οποίες οι καταγγέλλοντες πρόβαλαν ισχυρισμούς σχετικά με ζητήματα τα οποία είχε ήδη αντιμετωπίσει η ελέγκτρια με την έκδοση αιτιολογημένης απόφασης περί απαραδέκτου ή με την έκδοση οριστικής απόφασης επί της ουσίας. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με τη διοικητική πρακτική που περιγράφεται λεπτομερώς ανωτέρω, η **ελέγκτρια έλαβε την απόφαση να διακόψει την επικοινωνία σχετικά με τα εν λόγω ζητήματα**.

4.2 **Διαδικασία εκατέρωθεν ακρόασης**

Μετά την ολοκλήρωση της προκαταρκτικής αξιολόγησης των καταγγελιών, η ελέγκτρια κάλεσε την OLAF να διατυπώσει τις απόψεις της σχετικά με τις 7 καταγγελίες που είχαν κριθεί παραδεκτές ή μερικώς παραδεκτές. Στη συνέχεια, η ελέγκτρια απέστειλε στους καταγγέλλοντες τις απαντήσεις της OLAF και τους κάλεσε να διατυπώσουν παρατηρήσεις επί των απόψεων της OLAF.

Καταρχήν, η ελέγκτρια προσπαθεί να εξασφαλίσει την πλήρη εφαρμογή της **αρχής της εκατέρωθεν ακρόασης** στον μέγιστο δυνατό βαθμό. Συνεπώς, όλα τα μέρη είχαν τη δυνατότητα να διατυπώσουν την άποψή τους και να υποβάλουν δικαιολογητικά. Καταρχήν, ενημερώθηκαν επίσης για τις παρατηρήσεις του άλλου μέρους και τους δόθηκε η δυνατότητα υποβολής παρατηρήσεων επ' αυτών. Ωστόσο, σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, η ελέγκτρια αποφάσισε να παρεκκλίνει από την αρχή αυτήν και να επιτρέψει την εμπιστευτική μεταχείριση των πληροφοριών που υποβλήθηκαν από την OLAF σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 2 των εκτελεστικών διατάξεων. Ειδικότερα, η ελέγκτρια εφάρμοσε τη συγκεκριμένη διάταξη για τη διασφάλιση της εμπιστευτικότητας και της αποτελεσματικότητας των σχετικών ερευνών σε περιπτώσεις στις οποίες οι απαντήσεις της OLAF θα αποκάλυπταν τις μεθόδους εργασίας της ή θα την εμπόδιζαν από τη συλλογή των αναγκαίων αποδεικτικών στοιχείων, ή ακόμα και θα έθεταν σε κίνδυνο τη συνολική στρατηγική έρευνας. Στις εν λόγω περιπτώσεις, η ελέγκτρια συμφώνησε με την OLAF ότι η OLAF θα παρείχε: i) μια μη εμπιστευτική έκδοση των απαντήσεών της προς αποστολή στον καταγγέλλοντα, ώστε ο καταγγέλλων να έχει τη δυνατότητα να κατανοήσει τους λόγους στους οποίους βασίζεται η συμπεριφορά της OLAF και, συνεπώς, να είναι σε θέση να αμφισβητήσει την απάντηση της OLAF και να προβάλει αντεπιχειρήματα· και ii) μια εμπιστευτική, λεπτομερέστερη έκδοση για την περαιτέρω επεξήγηση των λόγων που προβάλλει η OLAF στη μη εμπιστευτική έκδοση. Αυτή η ισορροπημένη λύση επέτρεψε στην ελέγκτρια να προβεί σε ενδελεχή αξιολόγηση όλων των σχετικών υποθέσεων, τηρώντας παράλληλα την **υποχρέωσή της να διασφαλίζει την εμπιστευτικότητα των ερευνών της OLAF**. Η πρακτική αυτή έχει πλέον επισημοποιηθεί στο άρθρο 10 των ρυθμίσεων συνεργασίας ([26]).

Επομένως, μολονότι οι καταγγέλλοντες δεν δικαιούνται να λαμβάνουν όλες τις πληροφορίες, μπορούν να είναι βέβαιοι ότι η ελέγκτρια διενεργεί ανεξάρτητη και ενδελεχή εξέταση της υπόθεσης.

([25]) Βλ. απόφαση (ΕΕ) 2024/3083 της Επιτροπής, της 4ης Δεκεμβρίου 2024, για τη θέσπιση του κώδικα ορθής διοικητικής συμπεριφοράς του προσωπικού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις σχέσεις του με το κοινό (ΕΕ L, 2024/3083, 5.12.2024).

([26]) Βλ. υποσημείωση 10.

4.3 **Πρόσκληση για επίλυση της καταγγελίας**

Σε μία από τις παραδεκτές υποθέσεις για τις οποίες εκδόθηκε απόφαση το 2025, η ελέγκτρια κάλεσε την OLAF να λάβει μέτρα για την επίλυση της καταγγελίας σύμφωνα με το άρθρο 9β παράγραφος 3 του κανονισμού για την OLAF. Στην εν λόγω υπόθεση, ο καταγγέλλων είχε διατυπώσει ανησυχίες σχετικά με τη δικαιοσύνη και την αμεροληψία της OLAF κατά τη διεξαγωγή της έρευνας, ιδίως κατά τη διάρκεια συγκεκριμένης δραστηριότητας διεξαγωγής αποδείξεων στα γραφεία του καταγγέλλοντος ([27]). Βάσει της εξέτασης του φακέλου της υπόθεσης, στον οποίο η ελέγκτρια είχε ειδική πρόσβαση ([28]), και των παρατηρήσεων των μερών, η ελέγκτρια διαπίστωσε παραβίαση: i) του **δικαιώματος στην ιδιωτική και οικογενειακή ζωή** σύμφωνα με το άρθρο 7 του Χάρτη· και ii) του **δικαιώματος χρηστής διοίκησης** σύμφωνα με το άρθρο 41 του Χάρτη, σε σχέση με το δικαίωμα δίκαιης, αξιοπρεπούς και ευγενικής μεταχείρισης καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας έρευνας.

Ως εκ τούτου, η ελέγκτρια πρότεινε στην OLAF να λάβει συγκεκριμένα μέτρα για την επίλυση της καταγγελίας. Ειδικότερα, η ελέγκτρια κάλεσε την OLAF, μεταξύ άλλων, να αποκλείσει τα μέλη του προσωπικού της OLAF που είχαν ενεργήσει κατά παράβαση των δικαιωμάτων του καταγγέλλοντος από κάθε περαιτέρω συμμετοχή τους στην έρευνα της OLAF. Η ελέγκτρια κάλεσε επίσης την OLAF να αποστείλει στον καταγγέλλοντα επίσημη επιστολή, στην οποία θα αναγνωρίζονται οι παραβιάσεις που είχε διαπιστώσει η ελέγκτρια κατά τη διάρκεια της έρευνας και θα περιγράφονται καταλεπτώς τα μέτρα που ελήφθησαν για την αντιμετώπιση των εν λόγω ελλείψεων. Όλες οι προτάσεις για λύση υλοποιήθηκαν πλήρως από την OLAF, κατά τρόπο ικανοποιητικό για την ελέγκτρια, η οποία περάτωσε στη συνέχεια την υπόθεση χωρίς να εκδώσει σύσταση.

4.4 **Αποφάσεις περάτωσης**

Έως το τέλος του 2025 η ελέγκτρια είχε λάβει **απόφαση περάτωσης επί συνόλου 6 καταγγελιών**: 1 καταγγελία που είχε υποβληθεί το 2024 και 5 καταγγελίες που υποβλήθηκαν το 2025 (και κρίθηκαν παραδεκτές και μερικώς παραδεκτές) ([29]).

Η ελέγκτρια αξιολόγησε διάφορους ισχυρισμούς και ανέπτυξε περαιτέρω το εννοιολογικό πλαίσιο για την αξιολόγηση καταγγελιών. Εξάλλου, σχεδόν τέσσερα έτη δραστηριοτήτων έχουν καταδείξει τη σημασία της αξιολόγησης των καταγγελιών από την ελέγκτρια: σκοπός μιας απόφασης περάτωσης δεν είναι μόνο να **κληθεί η OLAF να καλύψει τις ελλείψεις μιας έρευνας**, σε περίπτωση που διαπιστωθούν παραβιάσεις. Μια απόφαση περάτωσης στην οποία η ελέγκτρια δεν διαπιστώνει παραβίαση κατόπιν διαδικασίας εκατέρωθεν ακρόασης και ενδελεχούς νομικής αξιολόγησης, **ενισχύει** επίσης **τη νομιμότητα των ερευνών της OLAF και παρέχει σημαντική δυνατότητα ενημέρωσης για τους καταγγέλλοντες**.

Η ελέγκτρια δεν διαπίστωσε παραβίαση των διαδικαστικών εγγυήσεων και των δικαιωμάτων των καταγγελλόντων σε 5 καταγγελίες. Στην εναπομένουσα καταγγελία, η ελέγκτρια περάτωσε την υπόθεση κατόπιν θετικής απάντησης της OLAF στην πρόσκλησή της για επίλυση της καταγγελίας σύμφωνα με το άρθρο 9β παράγραφος 3 του κανονισμού για την OLAF (δηλαδή στην πρόταση για λύση). Μολονότι στις άλλες 5 υποθέσεις δεν διαπιστώθηκε παραβίαση υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις της υπόθεσης, η ελέγκτρια εντόπισε πρακτικές οι οποίες θα μπορούσαν, παρ' όλα αυτά, να εγείρουν ανησυχίες εάν επαναληφθούν σε άλλα πλαίσια. Στις εν λόγω περιπτώσεις, η ελέγκτρια επέστησε την προσοχή της OLAF στις πτυχές αυτές μέσω obiter dicta (παρεμπιπτουσών παρατηρήσεων) στην απόφαση περάτωσης.

Σε αυτές τις obiter dicta, η ελέγκτρια κάλεσε την OLAF να λάβει υπόψη τις σχετικές παραμέτρους κατά τη διεξαγωγή των μελλοντικών ερευνών της και, κατά περίπτωση, να εξετάσει πιθανές προσαρμογές των πρακτικών της. Η προσέγγιση αυτή επιτρέπει στην ελέγκτρια όχι μόνο να αξιολογεί τη συμμόρφωση σε ατομικές υποθέσεις, αλλά και να συμβάλλει στη συνεχή βελτίωση των ερευνητικών πρακτικών της OLAF, με σκοπό την πρόληψη πιθανών παραβιάσεων των διαδικαστικών εγγυήσεων για τους ενδιαφερομένους σε παρόμοιες καταστάσεις στο μέλλον. Όπως εξηγείται λεπτομερέστερα στο σημείο 8 της παρούσας έκθεσης δραστηριοτήτων, η νομική συλλογιστική που αναπτύχθηκε σε διάφορες αποφάσεις, συμπεριλαμβανομένων των obiter dicta, τροφοδότησε άμεσα τις τροποποιήσεις των κατευθυντήριων γραμμών για το προσωπικό της OLAF όσον αφορά τις διαδικασίες έρευνας (κατευθυντήριες γραμμές για τις διαδικασίες έρευνας), επεκτείνοντας έτσι τον αντίκτυπο ατομικών υποθέσεων πέραν του άμεσου πραγματικού πλαισίου τους.

Η ελέγκτρια είχε επίσης τη δυνατότητα να επιστήσει την προσοχή της OLAF στη σημασία, αφενός, της διατήρησης σαφούς επικοινωνίας με τους καταγγέλλοντες και, αφετέρου, της συνεπούς χρήσης της ορολογίας που περιλαμβάνεται στις επίσημες γλωσσικές εκδόσεις του κανονισμού για την OLAF κατά την επικοινωνία σε άλλες γλώσσες πλην της αγγλικής.

([27]) Για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με την ουσία της καταγγελίας, βλ. υποσημείο 5.1.2 και σημείο 5.2 κατωτέρω.

([28]) Βλ. υποσημείωση 9.

([29]) Η ελέγκτρια έκρινε παραδεκτές 7 καταγγελίες που υποβλήθηκαν κατά τη διάρκεια του 2025. Ωστόσο, εξέδωσε αποφάσεις περάτωσης επί της ουσίας για 5 από αυτές κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους. Όπως αναφέρεται στο σημείο 2 ανωτέρω, κατά το πρώτο εξάμηνο του 2026 ελήφθη απόφαση σχετικά με τις 2 εναπομένουσες παραδεκτές καταγγελίες.

Επιπλέον, όπως εξηγείται περαιτέρω στη συνέχεια, η ελέγκτρια ήταν σε θέση να συμβάλει στην αποσαφήνιση της εφαρμογής των διαδικαστικών εγγυήσεων και των θεμελιωδών δικαιωμάτων των ενδιαφερόμενων, σε περίπτωση που προκύψουν νέα αποδεικτικά στοιχεία κατά τη διάρκεια έρευνας της OLAF σχετικά με πιθανή αξιόποινη συμπεριφορά που εμπίπτει στην αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας. Ειδικότερα, η ελέγκτρια εξέτασε την αλληλεπίδραση μεταξύ, αφενός, της δυνατότητας σχολιασμού βάσει του άρθρου 9 παράγραφος 4 του κανονισμού για την OLAF και, αφετέρου, της δυνατότητας εφαρμογής της εξαίρεσης που προβλέπεται στο άρθρο 12γ παράγραφος 7 του κανονισμού για την OLAF σε περιπτώσεις στις οποίες η OLAF γνωστοποιεί πιθανή αξιόποινη συμπεριφορά στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία.

5. **Πτυχές επί της ουσίας: επισκόπηση των κύριων πορισμάτων της ελέγκτριας**

Το 2025 η ελέγκτρια εξέτασε διάφορα επιχειρήματα που πρόβαλαν οι καταγγέλλοντες σχετικά με τις διαδικαστικές εγγυήσεις και τους κανόνες που διέπουν τις έρευνες της OLAF. Χάρη στην ειδική πρόσβαση που έχει η ελέγκτρια στους φακέλους υποθέσεων των σχετικών ερευνών, ήταν σε θέση να αξιολογήσει όλες τις καταγγελίες με βάση όλα τα αποδεικτικά στοιχεία και τις πληροφορίες που είχε στη διάθεσή της.

Η ελέγκτρια θεωρεί ότι το εννοιολογικό πλαίσιο, το οποίο δημιουργείται σταδιακά μέσω των αποφάσεων περάτωσης που λαμβάνει, παρέχει σαφή καθοδήγηση όσον αφορά τις ερευνητικές δραστηριότητες της OLAF, είτε με τη μορφή προτάσεων για λύσεις είτε με τη μορφή obiter dicta.

Σύμφωνα με την αρχή της εμπιστευτικότητας, η ελέγκτρια δεν μπορεί να γνωστοποιεί την ουσία των ερευνών της OLAF. Τηρουμένης της εν λόγω αρχής, στο σημείο που ακολουθεί η ελέγκτρια παρέχει επισκόπηση τόσο των πλέον ισχυρών επιχειρημάτων που πρόβαλαν οι καταγγέλλοντες όσο και του τρόπου με τον οποίο η ίδια τα αντιμετώπισε.

5.1. **Δικαίωμα υπεράσπισης**

Όπως και το 2024, η παραβίαση του δικαιώματος υπεράσπισης στο πλαίσιο έρευνας της OLAF ήταν ο συχνότερος ισχυρισμός που έπρεπε να αξιολογήσει η ελέγκτρια κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς. Τα διάφορα επιχειρήματα που προβλήθηκαν προς υποστήριξη ισχυρισμών παρείχαν στην ελέγκτρια τη δυνατότητα να αξιολογήσει πολλές από τις εννοιολογικές αποχρώσεις αυτού του βασικού διαδικαστικού δικαιώματος.

5.1.1. *Το δικαίωμα ενημέρωσης*

Σε μία περίπτωση, ένας καταγγέλλων πρόβαλε τον ισχυρισμό ότι η OLAF είχε ενεργήσει κατά παράβαση του **άρθρου 9 παράγραφος 3 του κανονισμού για την OLAF**, διότι **δεν τον ενημέρωσε σχετικά με το στάδιο της έρευνας**. Κατά την άποψη του καταγγέλλοντος, οι γενικές αρχές της χρηστής διοίκησης απαιτούν να παρέχονται σε κάθε ενδιαφερόμενο που αποτελεί αντικείμενο έρευνας της OLAF ελάχιστες τουλάχιστον πληροφορίες σχετικά με την πρόοδο της έρευνας.

Η ελέγκτρια αξιοποίησε την ευκαιρία για να αποσαφηνίσει το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 9 παράγραφος 3 του κανονισμού για την OLAF, καθώς και τα δικαιώματα που παρέχει στους ενδιαφερομένους. Καταρχάς επισήμανε ότι η διάταξη επιβάλλει στην OLAF την υποχρέωση να ενημερώνει ταχέως υπάλληλο ή μέλος του λοιπού προσωπικού θεσμικού οργάνου της ΕΕ ότι μπορεί να ενέχεται προσωπικά σε παρατυπία, εφόσον δεν θίγεται η διεξαγωγή της έρευνας. Υπό την έννοια αυτήν, το άρθρο 9 παράγραφος 3 ορίζει ότι «[μ]όλις προκύψει από την έρευνα ότι ενδέχεται υπάλληλος, μέλος του λοιπού προσωπικού, μέλος θεσμικού οργάνου ή λοιπών οργάνων, διευθυντικό στέλεχος λοιπών οργάνων ή οργανισμού ή μέλος του προσωπικού να αποτελεί ενδιαφερόμενο, ο εν λόγω υπάλληλος, μέλος του λοιπού προσωπικού, μέλος θεσμικού οργάνου ή λοιπών οργάνων, διευθυντικό στέλεχος λοιπών οργάνων ή οργανισμού ή μέλος του προσωπικού ενημερώνεται σχετικά, εφόσον δεν θίγεται η διεξαγωγή της έρευνας ή τυχόν ερευνητικής διαδικασίας εμπίπτουσας στην αρμοδιότητα εθνικής δικαστικής αρχής». Ομοίως, σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 1 των κατευθυντήριων γραμμών για το προσωπικό της OLAF όσον αφορά τις διαδικασίες έρευνας, η OLAF οφείλει να *ενημερώνει τα μέλη, τους υπαλλήλους ή το λοιπό προσωπικό των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ μόλις αυτά προσδιοριστούν ως ενδιαφερόμενοι* ([30]).

([30]) Οι έρευνες που αποτέλεσαν αντικείμενο καταγγελιών τις οποίες διεκπεραίωσε η ελέγκτρια το 2025 διεξήχθησαν σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του 2021 για το προσωπικό της OLAF όσον αφορά τις διαδικασίες έρευνας (στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές του 2021 για τις διαδικασίες έρευνας), οι οποίες διατίθενται στη διεύθυνση: https://anti-fraud.ec.europa.eu/document/download/3dc10699-df07-4782-ae0d-232cd698286c_en?filename=gip_2021_en.pdf. Στη συνέχεια, οι κατευθυντήριες γραμμές για τις διαδικασίες έρευνας τροποποιήθηκαν και αντικαταστάθηκαν από νέα έκδοση, η οποία άρχισε να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 2026 (στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές του 2026 για τις διαδικασίες έρευνας), οι οποίες διατίθενται στη διεύθυνση: https://anti-fraud.ec.europa.eu/document/download/e1994c22-7d58-4e61-8d34-0937a0be8f98_en?filename=gips-2026_en.pdf. Προκειμένου να υιοθετηθεί μια μελλοντοστρεφής προσέγγιση και να διευκολυνθεί η κατανόηση από τον αναγνώστη τόσο του νομικού πλαισίου που ισχύει επί του παρόντος για τις έρευνες της OLAF όσο και της ερμηνείας του από την ελέγκτρια, οι παραπομπές στις κατευθυντήριες γραμμές του 2021 για τις διαδικασίες έρευνας που περιλαμβάνονταν αρχικά στις αποφάσεις της ελέγκτριας προσαρμόστηκαν στην παρούσα ετήσια έκθεση ώστε να αναφέρονται στις αντίστοιχες διατάξεις των κατευθυντήριων γραμμών του 2026 για τις διαδικασίες έρευνας. Εν προκειμένω, η ελέγκτρια συμπεριέλαβε στην απόφαση παραπομπές στις σχετικές διατάξεις των κατευθυντήριων γραμμών του 2021 για τις διαδικασίες έρευνας, ωστόσο οι δηλώσεις και τα συμπεράσματα που συνήγαγε η ελέγκτρια ισχύουν εξίσου και για τις σχετικές διατάξεις των κατευθυντήριων γραμμών του 2026 για τις διαδικασίες έρευνας. Το άρθρο 9 παράγραφος 2 των κατευθυντήριων γραμμών του 2021 για τις διαδικασίες έρευνας προέβλεπε, με παρεμφερή διατύπωση, ότι *η μονάδα ερευνών ενημερώνει τα μέλη, τους υπαλλήλους ή το λοιπό προσωπικό των θεσμικών και λοιπών οργάνων και των οργανισμών της ΕΕ το συντομότερο δυνατόν σχετικά με ενδεχόμενη εμπλοκή τους σε έρευνα που έχει κινηθεί.*

Η ελέγκτρια επισήμανε επιπλέον ότι το δικαίωμα ενός ατόμου να ενημερώνεται για την ιδιότητά του ως ενδιαφερομένου αναγνωρίζεται ρητά μόνο στο πλαίσιο εσωτερικών ερευνών. Αντιθέτως, ο κανονισμός για την OLAF δεν χορηγεί ρητά το δικαίωμα ενημέρωσης στους ενδιαφερομένους στο πλαίσιο εξωτερικών ερευνών, με αποτέλεσμα ο ορισμός του ακριβούς χρόνου και τρόπου κοινοποίησης να είναι λιγότερο σαφής.

Η ελέγκτρια επισήμανε ότι στην υπόθεση LA International Cooperation Srl κατά Επιτροπής ([31]), το Γενικό Δικαστήριο επιβεβαίωσε την προηγούμενη νομολογία του στην υπόθεση Οικονομόπουλος κατά Επιτροπής ([32]), καθώς αποφάνθηκε ότι η υποχρέωση ενημέρωσης ενδιαφερομένου στο πλαίσιο έρευνας της OLAF, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 9 παράγραφος 3 του κανονισμού για την OLAF, **ισχύει και για τις εξωτερικές έρευνες**. Σύμφωνα με την εν λόγω νομολογία, εάν κατά τη διάρκεια εξωτερικής έρευνας καταστεί προφανές ότι ενδέχεται άτομο ή νομική οντότητα να αποτελεί ενδιαφερόμενο, το εν λόγω άτομο ή η εν λόγω νομική οντότητα θα πρέπει να ενημερωθεί για την ιδιότητά του/της ως ενδιαφερομένου, εφόσον η σχετική κοινοποίηση δεν θίγει τη διεξαγωγή της έρευνας ή τυχόν ερευνητικής διαδικασίας που εμπίπτει στην αρμοδιότητα εθνικής δικαστικής αρχής.

Σύμφωνα με τη νομολογία του Γενικού Δικαστηρίου, η ελέγκτρια υποστήριξε ότι ο κανονισμός για την OLAF θα πρέπει να αναγνωρίζει ρητά το δικαίωμα των ενδιαφερομένων στο πλαίσιο **εξωτερικών ερευνών** να ενημερώνονται για την ιδιότητά τους ως ενδιαφερομένων *το συντομότερο δυνατόν*. Συνεπώς, στη γνώμη της με θέμα την αξιολόγηση της εφαρμογής και του αντικτύπου του κανονισμού για την OLAF, η ελέγκτρια πρότεινε την τροποποίηση του άρθρου 9 παράγραφος 3 σύμφωνα με την υφιστάμενη νομολογία των δικαστηρίων της ΕΕ ([33]).

Ωστόσο, στη συγκεκριμένη υπόθεση που ανέλυσε η ελέγκτρια, ο καταγγέλλων δεν επικεντρώθηκε στο αν ενημερώθηκε για την ιδιότητά του ως ενδιαφερομένου. Αντιθέτως, οι ισχυρισμοί του καταγγέλλοντος αφορούσαν το εικαζόμενο δικαίωμά του να ενημερώνεται για την πρόοδο της έρευνας. Στο πλαίσιο αυτό, η ελέγκτρια επισήμανε ότι **ο κανονισμός για την OLAF δεν παρέχει δικαίωμα ενημέρωσης σχετικά με το ακριβές στάδιο ή την πρόοδο υπό εξέλιξη έρευνας**, ούτε σχετικά με τις ερευνητικές δραστηριότητες που διεξάγει η OLAF. Ως εκ τούτου, η ελέγκτρια έκρινε ότι ο ισχυρισμός του καταγγέλλοντος δεν ήταν τεκμηριωμένος.

5.1.2. *Δικαίωμα συνδρομής από πρόσωπο επιλογής*

Σε δύο καταγγελίες, η ελέγκτρια εξέτασε το ζήτημα του δικαιώματος του ενδιαφερομένου να επικουρείται από πρόσωπο της επιλογής του, καθώς και του δικαιώματος να αποφεύγει την αυτοενοχοποίηση στο πλαίσιο εσωτερικών ερευνών. Και στις δύο υποθέσεις, οι καταγγέλλοντες ισχυρίστηκαν ότι η OLAF δεν τους είχε παράσχει επαρκείς εξηγήσεις σχετικά με τα δικαιώματα υπεράσπισής τους, και ιδίως το δικαίωμα συνδρομής τους από δικηγόρο και το δικαίωμά τους να αποφύγουν την αυτοενοχοποίηση κατά την έναρξη επιθεώρησης των εγκαταστάσεων εντός θεσμικού ή λοιπού οργάνου ή οργανισμού. Και στις δύο υποθέσεις, η ελέγκτρια αναγνώρισε ότι, **στο πλαίσιο εσωτερικών ερευνών, το άρθρο 4 παράγραφος 2 στοιχείο α) του κανονισμού για την OLAF δεν κάνει ρητή αναφορά στο δικαίωμα του ενδιαφερομένου για συνδρομή από δικηγόρο κατά τη διάρκεια επιθεώρησης**. Επίσης, ο κανονισμός δεν κάνει αναφορά σε δικαίωμα του ενδιαφερομένου να ενημερώνεται πότε η OLAF διενεργεί επιθεώρηση στα γραφεία του. Πράγματι, το άρθρο 4 παράγραφος 2 στοιχείο α) παρέχει στην OLAF το «δικαίωμα άμεσης πρόσβασης, χωρίς προειδοποίηση, σε κάθε σχετική πληροφορία και κάθε σχετικό δεδομένο που αφορά την υπό έρευνα υπόθεση και κατέχεται από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς [...]». Στο άρθρο 47 παράγραφος 1 των κατευθυντήριων γραμμών για τις διαδικασίες έρευνας ([34]) διευκρινίζεται περαιτέρω ότι η OLAF μπορεί να διενεργεί επιθεωρήσεις στις εγκαταστάσεις «*ανά πάσα στιγμή κατά τη διάρκεια έρευνας*».

Από το ισχύον νομικό πλαίσιο προκύπτει ότι **η παρουσία του ενδιαφερομένου, ή του δικηγόρου του, δεν αποτελεί προϋπόθεση για τη νομιμότητα επιθεώρησης των εγκαταστάσεων που διενεργεί η OLAF**. Εάν είναι αναγκαίο, η OLAF μπορεί να διενεργήσει επιθεώρηση ακόμα και απουσία του ενδιαφερομένου, εφόσον παρίσταται άλλο μέλος του προσωπικού ή φύλακας ασφαλείας χώρων του οικείου θεσμικού ή λοιπού οργάνου ή οργανισμού. Επομένως, η OLAF δεν υπέχει σαφή υποχρέωση, βάσει του κανονισμού για την OLAF, να ενημερώνει τους ενδιαφερομένους στο πλαίσιο εσωτερικών ερευνών για τη δυνατότητα συνδρομής τους από δικηγόρο κατά τη διάρκεια επιθεώρησης των γραφείων τους.

([31]) Βλ. απόφαση της 29ης Ιουνίου 2022, LA International Cooperation Srl κατά Επιτροπής, T-609/20, ECLI:EU:T:2022:407, σκέψεις 22 και 23.

([32]) Βλ. απόφαση της 20ής Ιουλίου 2016, Οικονομόπουλος κατά Επιτροπής, T-483/13, ECLI:EU:T:2016:421, σκέψεις 229 και 230.

([33]) Βλ. γνώμη της ελέγκτριας με θέμα την αξιολόγηση της εφαρμογής και του αντικτύπου του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013, ό.π., πρόταση 3.

([34]) Όπως διευκρινίζεται στην υποσημείωση 29, η ελέγκτρια συμπεριέλαβε στην απόφαση παραπομπές στις σχετικές διατάξεις των κατευθυντήριων γραμμών του 2021 για τις διαδικασίες έρευνας, ωστόσο οι δηλώσεις και τα συμπεράσματα που συνήγαγε η ελέγκτρια ισχύουν εξίσου και για τις σχετικές διατάξεις των κατευθυντήριων γραμμών του 2026 για τις διαδικασίες έρευνας. Εν προκειμένω, η ελέγκτρια επισημαίνει ότι το άρθρο 17 παράγραφοι 1 και 4 των κατευθυντήριων γραμμών του 2021 για τις διαδικασίες έρευνας αντιστοιχούν ουσιαστικά στο άρθρο 47 των κατευθυντήριων γραμμών του 2026 για τις διαδικασίες έρευνας.

Στις συγκεκριμένες υπό κρίση υποθέσεις, η ελέγκτρια κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η OLAF δεν παραβίασε τα δικαιώματα υπεράσπισης των καταγγελλόντων και ενήργησε σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο. Επιπλέον, από τον φάκελο της υπόθεσης και τις παρατηρήσεις των μερών σε αμφότερες τις υποθέσεις προέκυψε ότι, στην πράξη, οι καταγγέλλοντες μπορούσαν να ασκήσουν και πράγματι άσκησαν τα δικαιώματα υπεράσπισής τους.

Ωστόσο, η ελέγκτρια υποστήριξε την άποψη ότι, παρότι ο κανονισμός για την OLAF δεν προβλέπει επίσημο δικαίωμα νομικής συνδρομής στο πλαίσιο επιθεώρησης της OLAF σε εγκαταστάσεις εντός θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών, δεν απαγορεύει, από την άλλη πλευρά, στους ενδιαφερομένους να επικουρούνται από δικηγόρο. Και στις δύο υποθέσεις, η ελέγκτρια έκρινε ότι **η OLAF δεν μπορεί να εμποδίσει ενδιαφερόμενο να ζητήσει ή να λάβει νομική συνδρομή και, ως εκ τούτου,** το εν λόγω άτομο **διατηρεί τη δυνατότητα να συμβουλευτεί δικηγόρο ανά πάσα στιγμή** κατά τη διάρκεια των εν λόγω επιθεωρήσεων. Ωστόσο, η δυνατότητα αυτή δεν πρέπει να αποτελεί εμπόδιο για τη διενέργεια επιθεώρησης από την OLAF ([35]).

Επιπλέον, η ελέγκτρια τόνισε ότι, παρότι το ισχύον νομικό πλαίσιο δεν υπαγορεύει τον συγκεκριμένο τρόπο με τον οποίο η OLAF πρέπει να κοινοποιεί τα εν λόγω δικαιώματα, φρονεί ότι, **λόγω της θεμελιώδους σημασίας τους, οι πληροφορίες σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις διαδικαστικές εγγυήσεις που παρέχονται στους ενδιαφερομένους θα πρέπει να κοινοποιούνται γραπτώς, για λόγους ορθής διοικητικής πρακτικής**. Επιπλέον, ακόμα και ελλείψει επίσημης απαίτησης στον κανονισμό για την OLAF, η ελέγκτρια ενθάρρυνε την OLAF να υιοθετήσει την πρακτική της **σαφούς ενημέρωσης των ενδιαφερομένων κατά τη διάρκεια των επιθεωρήσεων ότι παραμένουν ελεύθεροι να ζητήσουν νομικές συμβουλές εφόσον το επιθυμούν** ([36]).

5.1.3. *Δυνατότητα σχολιασμού των πραγματικών περιστατικών που διαπίστωσε η OLAF*

Σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 4 του κανονισμού για την OLAF, μόλις ολοκληρωθεί η έρευνα και προτού συνταχθούν συμπεράσματα με ονομαστική αναφορά σε ενδιαφερόμενο, η OLAF πρέπει να παρέχει στο εν λόγω πρόσωπο τη δυνατότητα να σχολιάσει περιστατικά που το αφορούν. Στο άρθρο 9 παράγραφος 4 διευκρινίζεται περαιτέρω ο τρόπος με τον οποίο πρέπει να παρέχεται αυτή η δυνατότητα, δηλαδή με την υποβολή σύνοψης των πραγματικών περιστατικών.

Η δυνατότητα διατύπωσης παρατηρήσεων επί της σύνοψης των πραγματικών περιστατικών που παρέχει η OLAF αποτελεί έκφραση του δικαιώματος ακρόασης στο πλαίσιο των ερευνών της OLAF και ουσιώδη διαδικαστική εγγύηση για τους ενδιαφερομένους. Σύμφωνα με τη νομολογία των δικαστηρίων της ΕΕ, το δικαίωμα ακρόασης αποτελεί μέρος των δικαιωμάτων υπεράσπισης και ο σεβασμός αυτών των δικαιωμάτων συνιστά γενική αρχή του δικαίου της ΕΕ ([37]). Τα δικαστήρια της ΕΕ διευκρινίζουν ότι το δικαίωμα ακρόασης παρέχει στον ενδιαφερόμενο τη δυνατότητα να διατυπώνει λυσιτελώς την άποψή του κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας και πριν από τη λήψη οποιασδήποτε απόφασης η οποία θα μπορούσε να επηρεάσει δυσμενώς τα συμφέροντά του ([38]).

Από τη συγκεκριμένη νομολογία ([39]) προκύπτει ότι πρωταρχικός στόχος της έκθεσης πραγματικών περιστατικών είναι να διασφαλιστεί ότι ο ενδιαφερόμενος γνωρίζει τα πραγματικά περιστατικά και τα αποδεικτικά στοιχεία που συνέλεξε η OLAF κατά τη διάρκεια της έρευνας. Αυτό επιτρέπει στο άτομο να κατανοήσει την υπόθεση που το αφορά και να ασκήσει το δικαίωμά του να υπερασπιστεί τον εαυτό του με την υποβολή παρατηρήσεων, διευκρινίσεων ή πρόσθετων πληροφοριών. Με την παροχή της δυνατότητας σχολιασμού στον ενδιαφερόμενο, η OLAF διασφαλίζει τη δίκαιη μεταχείριση και τηρεί την αρχή της ορθής διαδικασίας. Αποτρέπει τη λήψη αποφάσεων που βασίζονται σε ελλιπείς ή μονομερείς πληροφορίες, παρέχοντας στον ενδιαφερόμενο τη δυνατότητα να αμφισβητήσει τυχόν δυνητικώς ανακριβή ή ελλιπή πραγματικά περιστατικά που παρουσιάζει η OLAF. Τέλος, η δυνατότητα σχολιασμού μπορεί επίσης να συμβάλει στη βελτίωση της συνολικής ποιότητας της έρευνας. Ο ενδιαφερόμενος θα μπορούσε να παράσχει πληροφορίες οι οποίες είναι πιθανό να θεωρήθηκαν από την OLAF ως στοιχεία που δεν θα μπορούσαν να επηρεάσουν ενδεχομένως το αποτέλεσμα της έρευνας. Η ελέγκτρια θεωρεί ότι η σύνταξη της έκθεσης πραγματικών περιστατικών και η παροχή της δυνατότητας σχολιασμού επί των πραγματικών περιστατικών αποτελούν βασική διαδικαστική εγγύηση για τη διασφάλιση της αμεροληψίας και της δικαιοσύνης στο πλαίσιο της έρευνας. Κατά την άποψη της ελέγκτριας, είναι υψίστης σημασίας η έκθεση πραγματικών περιστατικών που παρέχει η OLAF στους ενδιαφερομένους να περιλαμβάνει σαφή, αντικειμενικά και τεκμηριωμένα πορίσματα, χωρίς να συνάγει συμπεράσματα ή να προβαίνει σε νομική αξιολόγηση των εν λόγω πραγματικών περιστατικών. Με τον τρόπο αυτόν διασφαλίζεται ο δίκαιος χαρακτήρας της διαδικασίας, παρέχεται προστασία από τυχόν μεροληψίες ή προκαταλήψεις κατά το ερευνητικό στάδιο και γίνονται σεβαστά τα δικαιώματα των εμπλεκόμενων προσώπων.

Σε μία υπόθεση, ο καταγγέλλων ισχυρίστηκε ότι είχαν παραβιαστεί το άρθρο 9 παράγραφος 4 του κανονισμού για την OLAF και το δικαίωμά του σε δίκαιη, αμερόληπτη και αντικειμενική έρευνα. Κατά την άποψη του καταγγέλλοντος, **η έκθεση πραγματικών περιστατικών που έλαβε δεν περιείχε μόνο πραγματικά περιστατικά που διαπιστώθηκαν από την OLAF κατά τη διάρκεια της έρευνας, αλλά και συμπεράσματα και υποκειμενικές ερμηνείες της OLAF**, που αντανακλούσαν τη διαμόρφωση υποκειμενικής κρίσης και δημιουργούσαν ασάφεια στο έγγραφο.

([35]) Βλ. γνώμη της ελέγκτριας με θέμα την αξιολόγηση της εφαρμογής και του αντικτύπου του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013, ό.π., πρόταση 4.

([36]) Ό.π., πρόταση 5.

([37]) Βλ. απόφαση της 19ης Οκτωβρίου 2022, Sistem Ecologica κατά Επιτροπής, T-81/21, ECLI:EU:T:2022:641, σκέψη 103· και απόφαση της 14ης Ιουνίου 2016, Marchiani κατά Κοινοβουλίου, C-566/14, ECLI:EU:C:2016:437, σκέψη 51 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία.

([38]) Απόφαση της 4ης Ιουνίου 2020, EEAS κατά De Loecker, C-187/19 P, ECLI EU:C:2020:444, σκέψη 68.

([39]) Απόφαση της 4ης Ιουνίου 2020, EEAS κατά De Loecker, C-187/19 P, σκέψη 69· απόφαση της 3ης Ιουλίου 2014, Kamino International Logistics και Datema Hellmann Worldwide Logistics, C-129/13 και C-130/13, σκέψη 38· και απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 2014, Boudjlida, C-249/13, σκέψεις 37 και 59.

Σε γενικές γραμμές, η ελέγκτρια υπενθύμισε στην OLAF ότι θα πρέπει να είναι προσεκτική κατά τη σύνταξη της έκθεσης πραγματικών περιστατικών, ώστε να αποφεύγεται η χρήση οποιασδήποτε διατύπωσης που θα μπορούσε να εκληφθεί από τον καταγγέλλοντα ως ποιοτική αξιολόγηση ή να δίνει την εντύπωση ποιοτικής αξιολόγησης. Στη συγκεκριμένη υπόθεση, ωστόσο, η ελέγκτρια έκρινε ότι η διατύπωση που χρησιμοποίησε η OLAF στην έκθεση πραγματικών περιστατικών που απηύθυνε στον καταγγέλλοντα δεν παραβίαζε τα δικαιώματα του καταγγέλλοντος.

Η ελέγκτρια έκρινε ότι η σύνοψη των πραγματικών περιστατικών ήταν επαρκώς λεπτομερής ώστε να μπορέσει ο καταγγέλλων να κατανοήσει τη φύση και το πεδίο της υπόθεσης που τον αφορούσε και να ασκήσει, συνεπώς, με ουσιαστικό τρόπο το δικαίωμά του σε ακρόαση. Επιπλέον, η ελέγκτρια δεν εντόπισε στην έκθεση πραγματικών περιστατικών καμία οριστική εκτίμηση ή δηλώσεις που θα μπορούσαν να θεωρηθούν διφορούμενες ή θα μπορούσαν να ερμηνευθούν ως υποκειμενική αξιολόγηση της OLAF, η οποία θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την αντικειμενικότητα, την αμεροληψία και τον δίκαιο χαρακτήρα της έρευνας. Η ελέγκτρια επιβεβαίωσε ότι οι όροι που χρησιμοποίησε η OLAF στην έκθεση πραγματικών περιστατικών αναφέρονταν σε συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά και στοιχεία του γενικότερου πλαισίου. Επιπλέον, σε όλα τα σχετικά σημεία, η OLAF παρείχε πρόσθετες διευκρινίσεις και το πραγματικό πλαίσιο, παρέχοντας έτσι στον ενδιαφερόμενο τη δυνατότητα να κατανοήσει πλήρως τα πραγματικά περιστατικά όπως διαπιστώθηκαν από την OLAF.

Σε άλλη υπόθεση, η ελέγκτρια είχε τη δυνατότητα να εξετάσει την **αλληλεπίδραση μεταξύ, αφενός, της δυνατότητας σχολιασμού βάσει του άρθρου 9 παράγραφος 4 του κανονισμού για την OLAF και, αφετέρου, της δυνατότητας εφαρμογής του άρθρου 12γ παράγραφος 7 του κανονισμού για την OLAF σε περιπτώσεις στις οποίες η OLAF απευθύνει γνωστοποιήσεις στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία**.

Στη συγκεκριμένη υπόθεση, ο καταγγέλλων ισχυρίστηκε ότι η OLAF είχε παραβιάσει τα δικαιώματά του βάσει του άρθρου 9 παράγραφος 4 του κανονισμού για την OLAF, διότι δεν του παρείχε τη δυνατότητα σχολιασμού επί των πραγματικών περιστατικών που διαπίστωσε προτού αποφασίσει να διακόψει την έρευνά της, σύμφωνα με ο άρθρο 12γ παράγραφοι 5 και 7 του κανονισμού για την OLAF.

Στην υπό κρίση υπόθεση, η ελέγκτρια επισήμανε ότι, σύμφωνα με το άρθρο 12γ του κανονισμού για την OLAF, η OLAF υπέχει αυστηρή υποχρέωση να γνωστοποιεί στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία κάθε αξιόποινη συμπεριφορά που ενδέχεται να επηρεάσει τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ και εμπίπτει στην αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, όπως ορίζεται στο κεφάλαιο IV του κανονισμού για την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία. Σύμφωνα με την εν λόγω διάταξη, η OLAF υποχρεούται να υποβάλει έκθεση (στο εξής: «αναφορά εγκλήματος» ή «ΑΕΕ») στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, μόλις αντιληφθεί ότι η εν λόγω συμπεριφορά μπορεί να είναι αξιόποινη και εμπίπτει στην αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας. Εάν η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία ενημερώσει την OLAF για την έναρξη ποινικής έρευνας για τα ίδια πραγματικά περιστατικά, η OLAF διακόπτει τη δική της έρευνα ώστε να αποφευχθούν αλληλεπικαλύψεις και ενημερώνει σχετικά την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία. Σύμφωνα με το άρθρο 12γ παράγραφος 5, εάν η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία αποφασίσει να κινήσει έρευνα, η OLAF δεν μπορεί να συνεχίσει τις δικές της έρευνες για τα ίδια πραγματικά περιστατικά ([40]).

Στην περίπτωση αυτήν, η ελέγκτρια ανέφερε ότι το άρθρο 12γ παράγραφος 7 του κανονισμού για την OLAF προβλέπει ρητά εξαίρεση από το δικαίωμα σχολιασμού βάσει του άρθρου 9 παράγραφος 4 του κανονισμού για την OLAF σε υποθέσεις στις οποίες η OLAF διακόπτει έρευνα κατόπιν διαβίβασης αναφοράς εγκλήματος στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία.

Στην υπό κρίση υπόθεση, η ελέγκτρια επιβεβαίωσε ότι η OLAF δεν είχε περατώσει τη δική της έρευνα βάσει των πορισμάτων της έρευνας σύμφωνα με το άρθρο 11 του κανονισμού για την OLAF, αλλά είχε διακόψει την έρευνά της δυνάμει του άρθρου 12γ παράγραφος 5 του κανονισμού για την OLAF. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την αλληλεπίδραση μεταξύ του κανονισμού για την OLAF και του κανονισμού για την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία ([41]), η OLAF: i) ανέστειλε τη δική της έρευνα· ii) διαβίβασε αναφορά εγκλήματος στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και, αφού ενημερώθηκε ότι η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία κινούσε ποινική έρευνα για τα ίδια πραγματικά περιστατικά· iii) διέκοψε τη δική της έρευνα· και iv) διαβίβασε τον φάκελο της υπόθεσης στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία. Η ελέγκτρια επιβεβαίωσε επίσης ότι, σύμφωνα με τις εν λόγω διατάξεις, απαγορευόταν στην OLAF να συναγάγει ουσιαστικά συμπεράσματα σχετικά με τον καταγγέλλοντα και είχε διαβιβάσει για αξιολόγηση στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία τις σχετικές πληροφορίες που είχε στην κατοχή της.

([40]) Το άρθρο 12γ παράγραφος 5 του κανονισμού για την OLAF προβλέπει ότι, υπό τις περιστάσεις αυτές, «η Υπηρεσία διακόπτει την έρευνα που διενεργεί στα ίδια πραγματικά περιστατικά εκτός εάν ισχύουν τα προβλεπόμενα στο άρθρο 12ε ή 12στ». Αυτή η τελική αποσαφήνιση οφείλεται στο γεγονός ότι, στο πλαίσιο της συνεργασίας μεταξύ της OLAF και της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, το ισχύον νομικό πλαίσιο προβλέπει τη δυνατότητα της OLAF να διεξάγει τόσο δραστηριότητες υποστήριξης όσο και συμπληρωματικές έρευνες ενόσω βρίσκεται σε εξέλιξη έρευνα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας. Πρώτον, η OLAF μπορεί να παρέχει υποστήριξη ή να συμπληρώνει τη δραστηριότητα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας [ιδίως με τους εξής τρόπους: i) παροχή πληροφοριών, αναλύσεων —συμπεριλαμβανομένων των εγκληματολογικών αναλύσεων—, εμπειρογνωσίας και επιχειρησιακής υποστήριξης· ii) διευκόλυνση του συντονισμού για συγκεκριμένες ενέργειες μεταξύ των αρμόδιων εθνικών διοικητικών αρχών και των οργάνων της Ένωσης· και iii) διεξαγωγή διοικητικών ερευνών], υπό τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 12ε του κανονισμού για την OLAF. Δεύτερον, όταν η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία διενεργεί την ποινική της έρευνα, η OLAF μπορεί επίσης να κινήσει συμπληρωματική έρευνα, με σκοπό τη διευκόλυνση της λήψης προληπτικών μέτρων ή της εκτέλεσης δημοσιονομικών, πειθαρχικών ή διοικητικών ενεργειών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12στ του κανονισμού για την OLAF.

([41]) Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 2017, σχετικά με την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (ΕΕ L 283 της 31.10.2017, σ. 1).

Κατά συνέπεια, **η έρευνα της OLAF δεν έφθασε ποτέ στο σημείο στο οποίο θα μπορούσε να ενεργοποιηθεί το δικαίωμα του καταγγέλλοντος να σχολιάσει τα πραγματικά περιστατικά που τον αφορούσαν**, δεδομένου ότι τα εν λόγω σχετικά πραγματικά περιστατικά δεν είχαν ακόμη διαπιστωθεί. Ως εκ τούτου, η ελέγκτρια κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η OLAF είχε ενεργήσει σε πλήρη συμμόρφωση με το ισχύον νομικό πλαίσιο μη παρέχοντας στον καταγγέλλοντα τη δυνατότητα σχολιασμού, σύμφωνα με την εξαίρεση που προβλέπεται στο άρθρο 12γ παράγραφος 7 του κανονισμού για την OLAF.

Παρά τα πορίσματά της, η ελέγκτρια διαβεβαίωσε τον καταγγέλλοντα ότι τα θεμελιώδη δικαιώματά του και οι διαδικαστικές εγγυήσεις θα εξακολουθήσουν να τηρούνται καθ' όλη τη διάρκεια της έρευνας της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας. Ο καταγγέλλων θα έχει τη δυνατότητα να υποβάλει στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία τυχόν ισχυρισμούς ή έγγραφα που θα μπορούσε να είχε υποβάλει στο κατάλληλο στάδιο της έρευνας της OLAF. Επιπλέον, τα θεμελιώδη δικαιώματα του καταγγέλλοντος και οι διαδικαστικές εγγυήσεις θα διέπονται από υψηλό επίπεδο προστασίας, λαμβανομένου υπόψη ότι, σε αντίθεση με τις διοικητικές έρευνες που διεξάγει η OLAF, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία διεξάγει ποινικές έρευνες οι οποίες υπόκεινται στις αυστηρές διαδικαστικές εγγυήσεις που ορίζονται στο κεφάλαιο VI του κανονισμού για την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία.

5.1.4. *Πρόσβαση στον φάκελο και στα έγγραφα που αναφέρονται στην έκθεση πραγματικών περιστατικών*

Κατά τη διάρκεια του 2025 η ελέγκτρια διεκπεραίωσε επίσης μια καταγγελία σχετικά με εικαζόμενη παραβίαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των διαδικαστικών εγγυήσεων βάσει του **άρθρου 9 παράγραφος 1 του κανονισμού για την OLAF**, συμπεριλαμβανομένων **του δικαιώματος υπεράσπισης και του δικαιώματος ακρόασης**, σε σχέση με την άρνηση της OLAF να παράσχει στον καταγγέλλοντα **πρόσβαση στον φάκελο της έρευνας** που βρισκόταν σε εξέλιξη, καθώς και σε όλα τα **έγγραφα που αναφέρονται στη σύνοψη των πραγματικών περιστατικών**.

Η ελέγκτρια επισήμανε καταρχάς ότι: i) **η πρόσβαση στον φάκελο των ερευνών της OLAF δεν αποτελεί δικαίωμα που περιλαμβάνεται στις διαδικαστικές εγγυήσεις του άρθρου 9 του κανονισμού για την OLAF**· και ii) ο κανονισμός για την OLAF δεν παρέχει στον ενδιαφερόμενο δικαίωμα πρόσβασης σε όλα τα αποδεικτικά στοιχεία που συλλέγει η OLAF, δεδομένου ότι η δυνατότητα αυτή θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο τη δραστηριότητα της OLAF ή τυχόν επακόλουθες ενέργειες των αρμόδιων αρχών σε περίπτωση που η OLAF έχει εκδώσει σύσταση. Πράγματι, σύμφωνα με τη νομολογία των δικαστηρίων της ΕΕ ([42]), η OLAF δεν υποχρεούται να παρέχει σε ενδιαφερόμενο στο πλαίσιο έρευνας πρόσβαση στα έγγραφα που αποτελούν αντικείμενο της έρευνας αυτής ή στα έγγραφα που έχει καταρτίσει η ίδια για τον σκοπό αυτό, διότι τούτο θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την αποτελεσματικότητα και την εμπιστευτικότητα της αποστολής που έχει ανατεθεί στην OLAF, καθώς και την ανεξαρτησία της. Όπως έχουν αποφανθεί τα δικαστήρια της ΕΕ, το δικαίωμα υπεράσπισης του ενδιαφερομένου στο πλαίσιο έρευνας της OLAF διασφαλίζεται επαρκώς από την ενημέρωση που του παρέχεται και από το γεγονός ότι του παρέχεται η δυνατότητα σχολιασμού επί της σύνοψης των πραγματικών περιστατικών μετά την ολοκλήρωση της έρευνας της OLAF και πριν από τη συναγωγή συμπερασμάτων με ονομαστική αναφορά του.

Από την ισχύουσα νομολογία των ευρωπαϊκών δικαστηρίων έπεται ότι **κανένας ενδιαφερόμενος δεν έχει δικαίωμα πρόσβασης στον φάκελο της υπόθεσης έρευνας της OLAF που βρίσκεται σε εξέλιξη**. **Ως εκ τούτου, η ελέγκτρια κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η άρνηση της OLAF για τη χορήγηση της εν λόγω πρόσβασης δεν παραβιάζει το άρθρο 41 του Χάρτη**.

Ο καταγγέλλων ισχυρίστηκε επίσης ότι δεν μπορούσε να ασκήσει αποτελεσματικά το δικαίωμά του σε ακρόαση επειδή δεν είχε πρόσβαση στα έγγραφα που αναφέρονται στη σύνοψη των πραγματικών περιστατικών. Ως προς τον ισχυρισμό αυτόν, η ελέγκτρια έκρινε ότι κάθε εικαζόμενη παραβίαση του δικαιώματος υπεράσπισης κατά τη διάρκεια έρευνας της OLAF, η οποία περιλαμβάνει το δικαίωμα ακρόασης, πρέπει να εξετάζεται σε σχέση με την ενημέρωση που έλαβε ο καταγγέλλων και το γεγονός ότι του δόθηκε η δυνατότητα να εκθέσει τις απόψεις του και να τύχει ακρόασης ([43]). Εν προκειμένω, η ελέγκτρια θεώρησε ότι **η OLAF είχε παράσχει έκθεση πραγματικών περιστατικών, η οποία ήταν επαρκής ώστε ο καταγγέλλων να είναι σε θέση να ασκήσει το δικαίωμά του σε ακρόαση**. Η ελέγκτρια επισήμανε επίσης ότι ο καταγγέλλων έκανε χρήση του δικαιώματός του σε ακρόαση και υπέβαλε επανειλημμένως λεπτομερείς παρατηρήσεις στην OLAF. Συνεπώς, η ελέγκτρια κατέληξε στο συμπέρασμα ότι **ο καταγγέλλων ήταν σε θέση να υποβάλει τα σχόλιά του επί των πραγματικών περιστατικών που διαπίστωσε η OLAF, εκθέτοντας την άποψή του, και του χορηγήθηκε ουσιαστικό δικαίωμα ακρόασης**. Τέλος, η ελέγκτρια επισήμανε ότι δεν προβλέπεται διάταξη που να παρέχει στον ενδιαφερόμενο το δικαίωμα να λάβει θέση επί κάθε αποδεικτικού στοιχείου ή να διατυπώσει τις απόψεις του σχετικά με τα συμπεράσματα που μπορεί να συναγάγει η OLAF ([44]).

([42]) Βλ. απόφαση της 20ής Ιουλίου 2016, Οικονομόπουλος κατά Επιτροπής, T-483/13, ECLI:EU:T:2016:421, σκέψεις 238 έως 240 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία.

([43]) *Ό.π.*

([44]) Βλ. απόφαση της 6ης Ιουνίου 2019, Dalli κατά Επιτροπής, T-399/17, ECLI:EU:T:2019:384, σκέψεις 143 και 144.

5.2. **Αναλογικότητα των επιθεωρήσεων εγκαταστάσεων και των επιχειρήσεων ψηφιακών εγκληματολογικών ερευνών**

Οι επιθεωρήσεις εγκαταστάσεων και οι επιχειρήσεις ψηφιακών εγκληματολογικών ερευνών είναι ερευνητικές δραστηριότητες που θεωρούνται «παρεμβατικού χαρακτήρα» και, ως εκ τούτου, υπόκεινται σε ειδικούς κανόνες ([45]). Κατά τη διάρκεια του 2025 υπήρξαν δύο περιπτώσεις στις οποίες οι καταγγέλλοντες αμφισβήτησαν την αναλογικότητα των εν λόγω ερευνητικών δραστηριοτήτων, ιδίως όσον αφορά τις ιδιόκτητες συσκευές.

Πριν από την εξέταση της ουσίας αμφότερων των καταγγελιών, **η ελέγκτρια εξέτασε πρώτα τις γενικές αρχές που διέπουν τις ψηφιακές εγκληματολογικές επιχειρήσεις της OLAF**.

Ισχύον πλαίσιο για τις ψηφιακές εγκληματολογικές επιχειρήσεις

Στο πλαίσιο των εσωτερικών ερευνών, το άρθρο 4 του κανονισμού για την OLAF παρέχει στην OLAF τη δυνατότητα να διεξάγει ψηφιακές εγκληματολογικές επιχειρήσεις στις εγκαταστάσεις των θεσμικών οργάνων της ΕΕ. Για τον σκοπό αυτόν, το άρθρο 47 παράγραφος 1 και το άρθρο 53 παράγραφος 1 των κατευθυντήριων γραμμών για τις διαδικασίες έρευνας συγκαταλέγουν τόσο τις επιθεωρήσεις των εγκαταστάσεων όσο και τις ψηφιακές εγκληματολογικές επιχειρήσεις στα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους οι μονάδες ερευνών για τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων κατά το στάδιο της έρευνας.

Το άρθρο 4 παράγραφος 2 στοιχείο α) του κανονισμού για την OLAF ορίζει ειδικότερα ότι η OLAF πρέπει να έχει άμεση πρόσβαση, χωρίς προειδοποίηση, σε κάθε «σχετική πληροφορία και κάθε σχετικό δεδομένο που αφορά την υπό έρευνα υπόθεση και κατέχεται από τα θεσμικά [...] όργανα [...], ανεξαρτήτως του μέσου στο οποίο αυτά είναι αποθηκευμένα, καθώς και στις εγκαταστάσεις αυτών». Παρόμοιες διατάξεις περιλαμβάνονται και στο άρθρο 47 παράγραφος 3 των κατευθυντήριων γραμμών για τις διαδικασίες έρευνας.

Το άρθρο 4 παράγραφος 2 στοιχείο α) του κανονισμού για την OLAF ορίζει ότι η OLAF μπορεί να ελέγχει **ιδιόκτητες συσκευές** υπό **τρεις σωρευτικές προϋποθέσεις**: i) οι συσκευές χρησιμοποιούνται για σκοπούς εργασίας· ii) οι ειδικοί για τον σκοπό αυτόν όροι καθορίζονται στις εσωτερικές αποφάσεις που εκδίδουν τα οικεία θεσμικά όργανα· και iii) η OLAF έχει βάσιμους λόγους να υποπτεύεται ότι το περιεχόμενό τους ενδέχεται να αφορά την έρευνα.

Η ελέγκτρια επισήμανε επίσης ότι, σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 5 των κατευθυντήριων γραμμών για το προσωπικό της OLAF όσον αφορά τις ψηφιακές εγκληματολογικές διαδικασίες (κατευθυντήριες γραμμές για τις ψηφιακές εγκληματολογικές επιχειρήσεις) ([46]), ως «ψηφιακή εγκληματολογική επιχείρηση» νοείται *κάθε τεχνολογικός* ***έλεγχος, απόκτηση και εξέταση*** *ψηφιακών μέσων και/ή του περιεχομένου τους, που διεξάγεται από τους ειδικούς ψηφιακών αποδεικτικών στοιχείων της OLAF με τη χρήση εγκληματολογικού εξοπλισμού και εργαλείων λογισμικού. Στόχος είναι ο εντοπισμός, η ταυτοποίηση, η συλλογή και/ή η απόκτηση και διατήρηση δεδομένων που ενδέχεται να αφορούν μια έρευνα και μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως αποδεικτικά στοιχεία στο πλαίσιο διοικητικών, πειθαρχικών και δικαστικών διαδικασιών*.

Κατά τη διάρκεια ψηφιακής εγκληματολογικής διαδικασίας, η OLAF διεξάγει τις ακόλουθες διακριτές επιχειρήσεις: i) ψηφιακή εγκληματολογική **συλλογή**, η οποία συνίσταται στη διαδικασία συγκέντρωσης των υλικών συσκευών που περιέχουν δυνητικά ψηφιακά αποδεικτικά στοιχεία ([47])· ii) ψηφιακή εγκληματολογική **απόκτηση**, η οποία συνίσταται στην απόκτηση (αντιγραφή) οποιωνδήποτε δεδομένων που είναι αποθηκευμένα σε ψηφιακό μέσο με τη χρήση διαδικασίας εγκληματολογικής απεικόνισης ([48])· iii) **προεπισκόπηση** των δεδομένων, η οποία συνίσταται στη διενέργεια ενός πρώτου ελέγχου του ψηφιακού μέσου με τη χρήση κατάλληλου εγκληματολογικού εργαλείου προκειμένου να διαπιστωθεί αν είναι πιθανό να περιέχει δεδομένα που ενδέχεται να αφορούν την έρευνα (αυτό μπορεί να γίνει πριν ([49]) ή μετά ([50]) την ψηφιακή απόκτηση των δεδομένων)· και iv) ψηφιακή εγκληματολογική **εξέταση**, η οποία συνίσταται στη διαδικασία ανάλυσης των δεδομένων που συλλέχθηκαν κατά τη διάρκεια μιας ψηφιακής εγκληματολογικής επιχείρησης ([51]).

([45]) Σύμφωνα με το άρθρο 47 παράγραφος 2 των κατευθυντήριων γραμμών για τις διαδικασίες έρευνας, οι εν λόγω δραστηριότητες μπορούν να διεξαχθούν μόνο κατόπιν έγκρισης του γενικού διευθυντή της OLAF. Όταν η μονάδα ερευνών προγραμματίζει δραστηριότητα έρευνας για την οποία απαιτείται έγκριση από τον γενικό διευθυντή, συντάσσει αίτηση έγκρισης και την υποβάλλει σε εξειδικευμένη μονάδα της OLAF, δηλαδή στην «ομάδα ελέγχου» (βλ. άρθρο 36 παράγραφος 2 των κατευθυντήριων γραμμών για τις διαδικασίες έρευνας). Η ομάδα ελέγχου προβαίνει σε έλεγχο της νομιμότητας, της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας της προτεινόμενης ερευνητικής δραστηριότητας και υποβάλλει γνωμοδότηση στον γενικό διευθυντή, βάσει της οποίας αυτός λαμβάνει την απόφασή του (βλ. άρθρο 36 παράγραφος 4 των κατευθυντήριων γραμμών για τις διαδικασίες έρευνας). Αυτές οι διαδικαστικές εγγυήσεις συνάδουν με την ερμηνεία της αρχής της αναλογικότητας από τα δικαστήρια της ΕΕ. Η εν λόγω αρχή, η οποία αποτελεί γενική αρχή του ενωσιακού δικαίου, επιτάσσει οι πράξεις των θεσμικών οργάνων της ΕΕ να είναι πρόσφορες για την επίτευξη των επιδιωκόμενων με την οικεία ρύθμιση θεμιτών σκοπών και να μην υπερβαίνουν τα όρια του αναγκαίου για την επίτευξη των σκοπών αυτών. Βλ., σχετικά, απόφαση της 16ης Φεβρουαρίου 2022, Ουγγαρία κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-156/21, ECLI:EU:C:2022:97, σκέψη 340 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία.

([46]) Βλ. κατευθυντήριες γραμμές για το προσωπικό της OLAF όσον αφορά τις ψηφιακές εγκληματολογικές επιχειρήσεις, οι οποίες διατίθενται στη διεύθυνση: https://anti-fraud.ec.europa.eu/investigations/digital-forensics_el.

([47]) Βλ. άρθρο 1 παράγραφος 7 των κατευθυντήριων γραμμών για τις ψηφιακές εγκληματολογικές διαδικασίες.

([48]) Βλ. άρθρο 1 παράγραφος 8 των κατευθυντήριων γραμμών για τις ψηφιακές εγκληματολογικές διαδικασίες.

([49]) Βλ. άρθρο 4 παράγραφος 4 των κατευθυντήριων γραμμών για τις ψηφιακές εγκληματολογικές διαδικασίες.

([50]) Βλ. άρθρο 5 παράγραφοι 4, 5 και 6 των κατευθυντήριων γραμμών για τις ψηφιακές εγκληματολογικές διαδικασίες.

([51]) Βλ. άρθρο 8 των κατευθυντήριων γραμμών για τις ψηφιακές εγκληματολογικές διαδικασίες.

Η ελέγκτρια ανέφερε επίσης ότι οι κατευθυντήριες γραμμές για τις διαδικασίες έρευνας διευκρινίζουν περαιτέρω ότι οι εγκληματολογικές επιχειρήσεις θα πρέπει να διεξάγονται σύμφωνα με την **αρχή της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας και να εστιάζουν στις συσκευές με σαφή ένδειξη επιχειρηματικής χρήσης** ([52]). Οι ψηφιακές εγκληματολογικές επιχειρήσεις μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν την πρόσβαση σε ιδιόκτητες συσκευές που χρησιμοποιούνται για σκοπούς εργασίας. Τέλος, η ψηφιακή εγκληματολογική εξέταση και ανάλυση των δεδομένων που συλλέγονται κατά τη διάρκεια ψηφιακής εγκληματολογικής επιχείρησης πρέπει να **περιορίζεται στην εξαγωγή των δεδομένων που είναι αναγκαία για τη συγκεκριμένη έρευνα και την αφορούν**.

Εφαρμογή στις συγκεκριμένες υποθέσεις

Όσον αφορά τις συγκεκριμένες περιστάσεις των δύο καταγγελιών στις οποίες προβλήθηκαν οι εν λόγω ισχυρισμοί, και στις δύο υποθέσεις η ελέγκτρια επισήμανε ότι **οι ψηφιακές συσκευές που είχαν παρασχεθεί στους καταγγέλλοντες από θεσμικό ή λοιπό όργανο ή οργανισμό ήταν ιδιοκτησία του θεσμικού ή λοιπού οργάνου ή οργανισμού** και δόθηκαν στους καταγγέλλοντες κατά πρώτο και κύριο λόγο για σκοπούς εργασίας. Ανήκαν στο θεσμικό ή λοιπό όργανο ή οργανισμό, το οποίο ήταν εκείνο που «κατείχε» τις συσκευές και τα δεδομένα που περιέχονταν σε αυτές για τους σκοπούς του άρθρου 4 παράγραφος 2 στοιχείο α) του κανονισμού για την OLAF. Κατά συνέπεια, ανεξάρτητα από τη συγκεκριμένη χρήση τους από τον καταγγέλλοντα, η συλλογή και η απόκτησή τους ήταν πλήρως αιτιολογημένες βάσει της προαναφερόμενης διάταξης. Και στις δύο υποθέσεις, **η ελέγκτρια ήταν σε θέση να επιβεβαιώσει —μέσω της ειδικής πρόσβασης που είχε στους φακέλους των υποθέσεων— ότι οι ιδιόκτητες συσκευές είχαν χρησιμοποιηθεί για σκοπούς εργασίας**. Ως προς το σημείο αυτό, η ελέγκτρια επισήμανε ότι, **από τη στιγμή που προσδιορίζεται επαγγελματική χρήση, η έκταση της εν λόγω χρήσης (περιορισμένη ή ουσιαστική) ή οι λόγοι για τη χρήση της (ιδία πρωτοβουλία ή κατόπιν αιτήματος) είναι άνευ σημασίας**. Ως εκ τούτου, και στις δύο περιπτώσεις, η ελέγκτρια έκρινε ότι η απόφαση της OLAF να συλλέξει τις συσκευές και να αποκτήσει τα δεδομένα που περιέχονταν σε αυτές βάσει του άρθρου 4 παράγραφος 2 στοιχείο α) του κανονισμού για την OLAF ήταν νόμιμη.

Ανάλυση της αναλογικότητας

'Οσον αφορά την αναλογικότητα των ερευνητικών δραστηριοτήτων, η ελέγκτρια επισήμανε τα στοιχεία που ακολουθούν. Όπως επιβεβαιώθηκε από το Γενικό Δικαστήριο, η εξουσία των ερευνητών της OLAF να διαθέτουν πρόσβαση (υπό τους ίδιους όρους με τους εθνικούς διοικητικούς ελεγκτές και σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία) σε όλες τις σχετικές πληροφορίες και τα σχετικά έγγραφα που απαιτούνται για την ορθή διεξαγωγή των επιτόπιων ελέγχων και εξακριβώσεων **δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι επιτρέπει στον ενδιαφερόμενο να προσδιορίσει ποια δεδομένα έχουν σημασία για τους σκοπούς μιας έρευνας της OLAF** ([53]).

Η ελέγκτρια τόνισε επίσης ότι **στον φάκελο υπόθεσης της OLAF δεν συμπεριλαμβάνονται όλα τα δεδομένα που αποκτήθηκαν αρχικά κατά τη διάρκεια επιθεώρησης και ψηφιακής εγκληματολογικής επιχείρησης**. Σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 4 των κατευθυντήριων γραμμών για τις ψηφιακές εγκληματολογικές επιχειρήσεις, **στον φάκελο της υπόθεσης διαβιβάζονται μόνο τα δεδομένα τα οποία αφορούν την έρευνα**. Στην πράξη, η εγκληματολογική εικόνα που αποκτά η OLAF μετατρέπεται πρώτα σε «αρχείο εγκληματολογικής εργασίας», το οποίο αποτελεί αντίγραφο των ψηφιακών εγκληματολογικών δεδομένων που αποκτήθηκαν, αλλά σε μορφή που μπορεί να «δεικτοδοτηθεί» από την OLAF. Μόλις δεικτοδοτηθούν τα δεδομένα, η OLAF μπορεί τελικά να προβεί σε «αναζήτηση και προσδιορισμό» των σχετικών δεδομένων για την έρευνα. Εάν στο τέλος της αναζήτησης προσδιοριστεί οποιοσδήποτε φάκελος ως «σχετικός» για την υπό εξέλιξη έρευνα, **συμπεριλαμβάνεται τότε στον φάκελο υπόθεσης της OLAF και αποτελεί πλέον αποδεικτικό στοιχείο το οποίο μπορεί να χρησιμοποιήσει η OLAF**.

Σε μία από τις καταγγελίες, η ενδιαφερόμενη πρόβαλε ακόμα και τον ισχυρισμό ότι θα έπρεπε να είχε κληθεί να σχολιάσει τον κατάλογο λέξεων-κλειδιών που συνέταξαν οι ερευνητές της OLAF για την αναζήτηση των δεδομένων που αποκτήθηκαν. Ως προς το ζήτημα αυτό, η ελέγκτρια ήταν της άποψης ότι η συζήτηση του καταλόγου με την ενδιαφερόμενη, ή η κατάρτισή του κατόπιν συμφωνίας μαζί της, θα υπονόμευε την ανεξαρτησία των ερευνητών και θα έθετε σε κίνδυνο την έρευνα. Η ελέγκτρια υπογράμμισε ότι η OLAF διεξάγει τις έρευνές της με πλήρη ανεξαρτησία βάσει του κανονισμού για την OLAF. Επομένως, **η επιλογή των λέξεων-κλειδιών εμπίπτει αποκλειστικά στην αρμοδιότητα των ερευνητών και αντικατοπτρίζει την ερευνητική στρατηγική τους, την οποία η OLAF δεν μπορεί ούτε να κοινοποιεί ούτε να συμφωνεί με τρίτους, ιδίως με τους ενδιαφερομένους**. Ομοίως, η ελέγκτρια απέρριψε την πρόταση της καταγγέλλουσας να της ζητηθεί να ελέγξει τον κατάλογο των λέξεων-κλειδιών και την αντίστοιχη αιτιολόγηση της χρήσης τους. Επιβεβαίωσε ότι εναπόκειται στην OLAF να αποφασίζει, σε κάθε υπόθεση, ποιες λέξεις-κλειδιά είναι πιθανό να έχουν σημασία για τους σκοπούς της έρευνας.

([52]) Όπως διευκρινίζεται στην υποσημείωση 29, η ελέγκτρια συμπεριέλαβε στην απόφαση παραπομπές στις σχετικές διατάξεις των κατευθυντήριων γραμμών του 2021 για τις διαδικασίες έρευνας, ωστόσο οι δηλώσεις και τα συμπεράσματα που συνήγαγε η ελέγκτρια σχετικά με τη διεξαγωγή εγκληματολογικών επιχειρήσεων ισχύουν εξίσου και για τις σχετικές διατάξεις των κατευθυντήριων γραμμών του 2026 για τις διαδικασίες έρευνας.

([53]) Βλ. την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 26ης Ιουνίου 2019, Vialto Consulting κατά Επιτροπής, T-617/17, EU:T:2019:446, σκέψη 67 (δεν έχει δημοσιευθεί). Στη γαλλική γλώσσα του πρωτοτύπου: «En outre, ainsi que le fait valoir la Commission à juste titre, l'article 7, paragraphe 1, du règlement nº 2185/96 ne saurait être interprété d'une manière telle qu'il autorise la personne ou l'entité contrôlée à déterminer elle-même les données pertinentes aux fins d'une enquête de l'OLAF.».

Αμφότεροι οι καταγγέλλοντες αμφισβήτησαν το χρονικό διάστημα για το οποίο η OLAF διατήρησε τις ιδιόκτητες συσκευές τους. Και στις δύο περιπτώσεις, **η ελέγκτρια**, μέσω της ειδικής πρόσβασης που διαθέτει στον φάκελο της υπόθεσης, **επιβεβαίωσε ότι η OLAF διατήρησε τις συσκευές για το χρονικό διάστημα που ήταν αναγκαίο για να ολοκληρωθεί η απόκτηση των δεδομένων**. Ωστόσο, η ελέγκτρια επισήμανε ότι τα κινητά τηλέφωνα είναι πλέον καθολικής και καίριας σημαίας για την καθημερινή ζωή των ανθρώπων και κάλεσε την OLAF να εξετάσει το ζήτημα αυτό. Τα έξυπνα τηλέφωνα δεν αποτελούν σήμερα απλές συσκευές επικοινωνίας, αλλά λειτουργούν πλέον, για παράδειγμα, ως πύλες πρόσβασης σε συστήματα τραπεζικής και πληρωμών, συστήματα οικιακής ασφάλειας, επαγγελματικούς πόρους, κάρτες μέσων μεταφοράς, εφαρμογές ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, ακόμα δε και ως συσκευές εντοπισμού και ασφάλειας των παιδιών. Συνεπώς, η άρνηση πρόσβασης στις εν λόγω συσκευές ενδέχεται να έχει βαθύτερο αντίκτυπο στην προσωπική σφαίρα του ενδιαφερομένου απ' ό,τι είχε πριν από μερικά έτη. Μολονότι στη συγκεκριμένη υπόθεση η απόκτηση της ιδιόκτητης συσκευής του καταγγέλλοντος δεν ήταν δυσανάλογη, η ελέγκτρια ενθάρρυνε την OLAF να συνεχίσει να παρακολουθεί με προσοχή αυτήν την πραγματικότητα και να διασφαλίζει πάντοτε ότι τα προσωπικά κινητά τηλέφωνα διατηρούνται μόνο για το χρονικό διάστημα που είναι απολύτως αναγκαίο για τους σκοπούς της έρευνας.

Και στις δύο υποθέσεις, η ελέγκτρια έκρινε ότι οι ερευνητικές δραστηριότητες και οι ψηφιακές εγκληματολογικές επιχειρήσεις της OLAF: i) διεξήχθησαν σύμφωνα με τη νομοθεσία· ii) επιδίωκαν τον θεμιτό σκοπό της διερεύνησης ισχυρισμών περί πιθανών παραπτωμάτων των καταγγελλόντων· και iii) ήταν σύμφωνες με το πεδίο και τον σκοπό της έρευνας, υπό την έννοια ότι ήταν αναγκαίες για την απόδειξη ή τη διάψευση των ισχυρισμών. Επομένως, η ελέγκτρια έκρινε ότι η OLAF ενήργησε σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο και τη διαδικασία που περιγράφεται στις κατευθυντήριες γραμμές για τις ψηφιακές εγκληματολογικές επιχειρήσεις, καθώς και εντός του πεδίου της έρευνας. Ως εκ τούτου, η ελέγκτρια **δεν διαπίστωσε παραβίαση της αρχής της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας** στο πλαίσιο των ψηφιακών εγκληματολογικών επιχειρήσεων που διεξήγαγε η OLAF.

5.3. **Χρησιμοποιούμενες γλώσσες**

Σε μία υπόθεση, ζητήθηκε από την ελέγκτρια να αξιολογήσει αν ο ενδιαφερόμενος στο πλαίσιο εσωτερικής έρευνας, ο οποίος ήταν μέλος του προσωπικού της ΕΕ ([54]), είχε το δικαίωμα να ζητήσει να παρασχεθούν και στη μητρική του γλώσσα οι πληροφορίες ή οι κοινοποιήσεις που είχε αποστείλει η OLAF σε μία από τις γλώσσες εργασίας της (αγγλικά).

Όπως έχει ήδη αναφέρει η ελέγκτρια ([55]), η υποχρέωση που υπέχουν τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, βάσει του άρθρου 41 παράγραφος 4 του Χάρτη, να αλληλογραφούν με τους πολίτες στη γλώσσα της επιλογής τους ισχύει μόνο για τις σχέσεις μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και των πολιτών και όχι μεταξύ των μελών του προσωπικού της ΕΕ. Ο καταγγέλλων, ως υπάλληλος της ΕΕ, αναμενόταν να έχει άριστη γνώση της αγγλικής γλώσσας. Τα αγγλικά ήταν επίσης μία από τις γλώσσες εργασίας του καταγγέλλοντος.

Όπως προκύπτει από τη νομολογία των δικαστηρίων της ΕΕ ([56]), **το δικαίωμα χρήσης της γλώσσας επιλογής δεν αποτελεί απόλυτο δικαίωμα για τα μέλη του προσωπικού της ΕΕ**, δεδομένου ότι τα θεσμικά όργανα της ΕΕ πρέπει να λειτουργούν ομαλά. Κατά συνέπεια, η ελέγκτρια έκρινε ότι η άρνηση της OLAF να παράσχει τις ζητούμενες μεταφράσεις δεν συνιστούσε παραβίαση των διαδικαστικών δικαιωμάτων του καταγγέλλοντος.

6. **Έγκριση των ρυθμίσεων συνεργασίας μεταξύ της ελέγκτριας και της OLAF**

Βασικό ορόσημο στη συνεργασία μεταξύ της OLAF και της ελέγκτριας αποτέλεσε η υπογραφή των ρυθμίσεων συνεργασίας από τον κ. Ville Itälä, πρώην γενικό διευθυντή της OLAF, και τη δρα Julia Laffranque. Οι ρυθμίσεις **άρχισαν να ισχύουν στις 18 Ιουλίου 2025** και είναι διαθέσιμες στο κοινό στον ιστότοπο της ελέγκτριας ([57]).

Οι ρυθμίσεις συνεργασίας παρέχουν μεγαλύτερη σαφήνεια στον χειρισμό του μηχανισμού καταγγελιών και αποτελούν χρήσιμο μέσο για τη διασφάλιση ακόμα πιο ομαλής και αποτελεσματικής συνεργασίας με την OLAF. Οι ρυθμίσεις επισημοποιούν και κωδικοποιούν τις καθιερωμένες πρακτικές που έχουν ήδη καθοδηγήσει την εποικοδομητική συνεργασία μεταξύ των δύο υπηρεσιών. Στο πλαίσιο αυτό, η ελέγκτρια εκφράζει την ικανοποίησή της για τον εποικοδομητικό διάλογο με την OLAF καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας σύνταξης, χάρη στον οποίο αποτυπώθηκαν στο κείμενο με ακρίβεια οι αντίστοιχες εντολές, οι ρόλοι και οι επιχειρησιακές ανάγκες αμφότερων των μερών.

([54]) Το προσωπικό της ΕΕ περιλαμβάνει τους υπαλλήλους της ΕΕ και λοιπό προσωπικό που προσλαμβάνεται με σύμβαση από την ΕΕ (όπως έκτακτοι υπάλληλοι, συμβασιούχοι υπάλληλοι, τοπικοί υπάλληλοι, ειδικοί σύμβουλοι ή διαπιστευμένοι κοινοβουλευτικοί βοηθοί).

([55]) Βλ. έκθεση δραστηριοτήτων της ελέγκτριας διαδικαστικών εγγυήσεων για το 2023, ό.π., υποσημείο 4.4.5.

([56]) Βλ. απόφαση της 21ης Οκτωβρίου 2009, V κατά Επιτροπής, υπόθεση F-33/08, ECLI:EU:F:2009:141, σκέψεις 170-171.

([57]) Βλ. υποσημείωση 10.

Με πλήρη σεβασμό του ισχύοντος νομικού πλαισίου και της ανεξαρτησίας τόσο της OLAF όσο και της ελέγκτριας, οι ρυθμίσεις συνεργασίας προσδιορίζουν τις σχετικές πτυχές της διαδικασίας διεκπεραίωσης καταγγελιών. Στις πτυχές αυτές περιλαμβάνονται τα εξής: i) η διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται μετά την παραλαβή μιας καταγγελίας και την αρχική της επεξεργασία· ii) οι ενέργειες συγκέντρωσης των πληροφοριών που έχει στη διάθεσή της η ελέγκτρια· iii) η διάκριση μεταξύ των προσκλήσεων για την επίλυση καταγγελίας βάσει του άρθρου 9β παράγραφος 3 και των συστάσεων της ελέγκτριας βάσει του άρθρου 9β παράγραφος 5 του κανονισμού για την OLAF· iv) ο υπολογισμός των σχετικών προθεσμιών· και v) η διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται όταν είτε η OLAF είτε η ελέγκτρια λαμβάνει γνώση της κίνησης νομικών διαδικασιών ή ερευνών από την Ευρωπαία Διαμεσολαβήτρια ή τον ΕΕΠΔ για πραγματικά περιστατικά που θίγονται σε καταγγελία.

Άλλες διατάξεις των ρυθμίσεων συνεργασίας αφορούν την πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με υποθέσεις στο σύστημα διαχείρισης υποθέσεων της OLAF (στο εξής: OCM), στο οποίο η ελέγκτρια έχει ειδική πρόσβαση βάσει του άρθρου 8 παράγραφοι 1 και 2 των εκτελεστικών διατάξεων. Οι ρυθμίσεις συνεργασίας αποσαφηνίζουν επίσης τα εξής: i) τις υποχρεώσεις ενημέρωσης που υπέχει η OLAF έναντι της ελέγκτριας κατά τη διεκπεραίωση καταγγελιών· ii) τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται όταν παρέχεται στην ελέγκτρια και στη γραμματεία ηλεκτρονική πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με την υπόθεση στο OCM· και iii) τις εναλλακτικές ρυθμίσεις για την πρόσβαση της ελέγκτριας σε πληροφορίες σχετικά με την υπόθεση.

Όπως αναφέρεται εξάλλου στην έκθεση δραστηριοτήτων, οι ρυθμίσεις συνεργασίας επισημοποίησαν επίσης την υποχρέωση της ελέγκτριας να διασφαλίζει τον εμπιστευτικό χαρακτήρα των ερευνών της OLAF κατά τη διεκπεραίωση καταγγελιών. Επιπλέον, οι ρυθμίσεις συνεργασίας περιλαμβάνουν περιπτώσεις στις οποίες ο καταγγέλλων μπορεί να ζητήσει πρόσβαση στον φάκελο υπόθεσης της καταγγελίας, καθώς και την εξέταση αιτήσεων για την πρόσβαση του κοινού σε έγγραφα που βρίσκονται στην κατοχή της ελέγκτριας σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 ([58]) και τους λεπτομερείς κανόνες εφαρμογής του κανονισμού, που επισυνάπτονται στον εσωτερικό κανονισμό της Επιτροπής ([59]).

7. **Διαβούλευση σχετικά με την αξιολόγηση του κανονισμού για την OLAF**

Στο άρθρο 9β παράγραφος 9 του κανονισμού για την OLAF προβλέπεται ότι ο γενικός διευθυντής της OLAF «μπορεί να ζητήσει τη γνώμη του ελεγκτή σχετικά με οποιοδήποτε ζήτημα συνδέεται με διαδικαστικές εγγυήσεις ή θεμελιώδη δικαιώματα που εμπίπτουν στο πλαίσιο της εντολής του ελεγκτή».

Σε αυτήν τη βάση, στις 15 Σεπτεμβρίου 2025 ο γενικός διευθυντής της OLAF ζήτησε επισήμως τη γνώμη της ελέγκτριας σχετικά με τις διατάξεις του κανονισμού για την OLAF που αφορούν τις διαδικαστικές εγγυήσεις και τα θεμελιώδη δικαιώματα που εμπίπτουν στην εντολή της ελέγκτριας. Αυτό έγινε στο πλαίσιο της αξιολόγησης που διενήργησε η Επιτροπή όσον αφορά την εφαρμογή και τον αντίκτυπο του κανονισμού βάσει του άρθρου 19 παράγραφος 1 του κανονισμού για την OLAF.

Η ελέγκτρια εξέφρασε την ικανοποίησή της για τη δυνατότητα που της δόθηκε να ζητηθεί η γνώμη της σχετικά με αυτό το σημαντικό θέμα και βασίστηκε στη σημαντική πείρα που έχει αποκτήσει κατά τη διάρκεια της θητείας της ([60]). Στη γνώμη της παρουσίασε συνολικά **31 προτάσεις** για βελτίωση σε τομείς στους οποίους η πρακτική έχει καταδείξει την αναγκαιότητα σαφέστερων, ισχυρότερων ή αποτελεσματικότερων διασφαλίσεων ([61]).

Η γνώμη διαρθρώθηκε γύρω από έξι βασικούς τομείς: i) τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις διαδικαστικές εγγυήσεις (προτάσεις 1-12) · ii) τον μηχανισμό καταγγελιών (προτάσεις 13-19)· iii) το αξίωμα του ελεγκτή (προτάσεις 20-25)· iv) τις σχέσεις μεταξύ της ελέγκτριας και του γενικού διευθυντή της OLAF (πρόταση 26)· v) τις σχέσεις μεταξύ της ελέγκτριας και της επιτροπής εποπτείας (προτάσεις 27-30)· και vi) τις σχέσεις με άλλους συμφεροντούχους (πρόταση 31) (διάγραμμα 9).

([58]) Βλ. κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2001, για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής (ΕΕ L 145 της 31.5.2001, σ. 43).

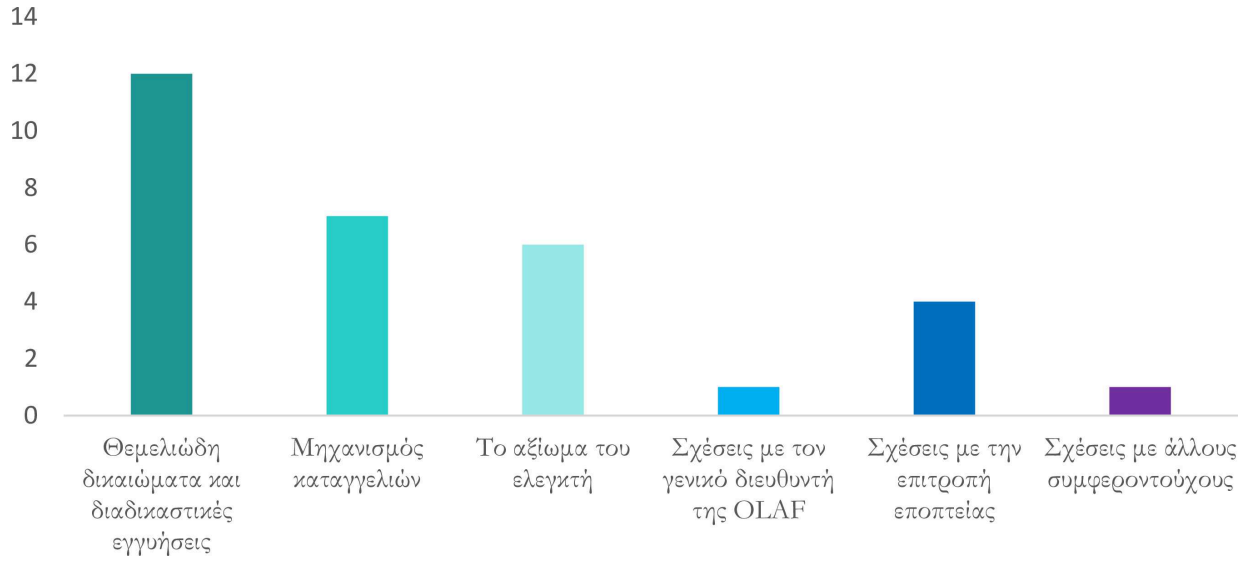
([59]) Βλ. απόφαση (ΕΕ) 2024/3080 της Επιτροπής, της 4ης Δεκεμβρίου 2024, για τη θέσπιση του εσωτερικού κανονισμού της Επιτροπής και την τροποποίηση της απόφασης C(2000) 3614 (ΕΕ L, 2024/3080, 5.12.2024).

([60]) Έως το τέλος του 2025 η ελέγκτρια είχε διεκπεραιώσει συνολικά 73 καταγγελίες από την έναρξη της θητείας της.

([61]) Βλ. γνώμη της ελέγκτριας με θέμα την αξιολόγηση της εφαρμογής και του αντικτύπου του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013, ό.π.

Διάγραμμα 9

Αριθμός προτάσεων που παρουσίασε η ελέγκτρια στη γνώμη με θέμα την αξιολόγηση της εφαρμογής και του αντικτύπου του κανονισμού για την OLAF

Οι προτάσεις σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις διαδικαστικές εγγυήσεις, οι οποίες είναι και οι περισσότερες, καλύπτουν: i) την έλλειψη ρητής παραπομπής στον Χάρτη στο άρθρο 9 και στο άρθρο 9β παράγραφος 1 του κανονισμού για την OLAF· ii) την ανάγκη σαφήνειας ως προς το πότε ένα φυσικό πρόσωπο ή ένας οικονομικός φορέας αποκτά την ιδιότητα του ενδιαφερομένου· iii) την εξίσωση των δικαιωμάτων των ενδιαφερομένων στο πλαίσιο εσωτερικών και εξωτερικών ερευνών στον μέγιστο δυνατό βαθμό· iv) την ανάγκη παροχής γραπτής ενημέρωσης σχετικά με τις διαδικαστικές εγγυήσεις και τα θεμελιώδη δικαιώματα των ενδιαφερομένων· v) την αρχή της δικαιοσύνης που πρέπει να τηρείται από το προσωπικό της OLAF, σύμφωνα με τα υψηλότερα επαγγελματικά πρότυπα· vi) την ενίσχυση του δικαιώματος ακρόασης· vii) την ενίσχυση του δικαιώματος ενημέρωσης· και viii) την έλλειψη σαφήνειας ως προς το καθεστώς, τα δικαιώματα και τις διαδικαστικές εγγυήσεις που παρέχονται στους πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος βάσει της οδηγίας για την αναφορά παραβιάσεων ([62]), στους πληροφοριοδότες βάσει του άρθρου 22α του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης ([63]), καθώς και σε άλλες πηγές πληροφοριών και στα θύματα παραπτωμάτων που εμπίπτουν στην ερευνητική εντολή της OLAF ([64]).

Οι πιθανοί τομείς βελτίωσης του μηχανισμού καταγγελιών που προσδιορίζονται στη γνώμη αφορούν τα εξής: i) το προσωπικό, το καθ' ύλην και χρονικό πεδίο εφαρμογής των προϋποθέσεων παραδεκτού· ii) την απουσία διαδικασίας επανεξέτασης των αποφάσεων περί παραδεκτού· iii) το ζήτημα του αν οι καταγγελίες θα μπορούσαν ή θα έπρεπε να έχουν ανασταλτικό αποτέλεσμα· iv) τη διεκπεραίωση καταγγελιών στις οποίες τίθενται ζητήματα που εκκρεμούν ενώπιον δικαστηρίων· και v) τις νομικές συνέπειες μιας υποθετικής απόφασης του γενικού διευθυντή της OLAF να μην ακολουθήσει σύσταση που εξέδωσε η ελέγκτρια σύμφωνα με το άρθρο 9β παράγραφος 5 του κανονισμού για την OLAF.

Όπως συμβαίνει συχνά σε περίπτωση που επέρχονται σημαντικές θεσμικές μεταρρυθμίσεις, η δημιουργία του αξιώματος του ελεγκτή με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2223 συνοδεύτηκε από ορισμένες εννοιολογικές ασάφειες που εξακολουθούν να υφίστανται μέχρι σήμερα. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο στη γνώμη διατυπώνονται προτάσεις για την αντιμετώπιση των ασαφειών σχετικά με την ανεξαρτησία της ελέγκτριας έναντι της επιτροπής εποπτείας και το διοικητικό καθεστώς της ελέγκτριας, καθώς και σχετικά με την ανάγκη αποσαφήνισης στον κανονισμό για την OLAF του διττού ρόλου της γραμματείας, η οποία παρέχει νομική και διοικητική υποστήριξη τόσο στην επιτροπή εποπτείας της OLAF όσο και στην ελέγκτρια.

Επιπλέον, στη γνώμη υποστηρίζεται ότι η συμπερίληψη νομικής βάσης στον κανονισμό για την OLAF όσον αφορά την έκδοση γνωμών πρωτοβουλίας από την ελέγκτρια προς τον γενικό διευθυντή της OLAF θα μπορούσε να προσθέσει αξία και διαφάνεια στις αποφάσεις της και τις obiter dicta και να συμβάλει συνολικά στην αποτελεσματική άσκηση της εντολής της ελέγκτριας.

([62]) Οδηγία (ΕΕ) 2019/1937 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2019, σχετικά με την προστασία των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης (ΕΕ L 305 της 26.11.2019, σ. 17).

([63]) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1023/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2013, για την τροποποίηση του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και του καθεστώτος που εφαρμόζεται στο λοιπό προσωπικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 287 της 29.10.2013, σ. 15).

([64]) Βλ. απόφαση της 6ης Ιουνίου 2019, Dalli κατά Επιτροπής, T-399/17, ECLI:EU:T:2019:384, η οποία επικυρώθηκε με την απόφαση της 25ης Φεβρουαρίου 2021, Dalli κατά Επιτροπής, C-615/19P, ECLI:EU:C:2021:133.

Παρότι η ελέγκτρια και η επιτροπή εποπτείας έχουν συμπληρωματικούς σκοπούς και επιδιώκουν κοινούς στόχους, συνιστούν διακριτά αξιώματα και όργανα, καθένα από τα οποία λειτουργεί επί ίσοις όροις στο πλαίσιο των αντίστοιχων εντολών τους. Επομένως, προκειμένου να ενισχυθεί η ανεξαρτησία της ελέγκτριας, στη γνώμη προτείνεται να τροποποιηθεί ο κανονισμός για την OLAF ώστε, αντί της υποβολής εκθέσεων ή της διαβούλευσης, να *ενημερώνει* την επιτροπή εποπτείας για τυχόν συστημικά ζητήματα που αναφέρονται στον γενικό διευθυντή της OLAF μέσω γνωμοδότησης, καθώς και για κάθε σύσταση που απευθύνεται στον γενικό διευθυντή της OLAF ή για οποιαδήποτε αναθεώρηση των εκτελεστικών διατάξεων.

Τέλος, όσον αφορά τις σχέσεις με άλλους συμφεροντούχους, στη γνώμη προτείνεται η τροποποίηση του άρθρου 16 του κανονισμού για την OLAF, ώστε να προβλέπεται ρητά η συμμετοχή του ελεγκτή στην ανταλλαγή απόψεων μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής. Κατά την άποψη της ελέγκτριας, η τροποποίηση αυτή θα μπορούσε να συμβάλει στην ευαισθητοποίηση σχετικά με τα είδη των ισχυρισμών που διατυπώνονται στο πλαίσιο του μηχανισμού καταγγελιών και να διασφαλίσει τη μεγαλύτερη προβολή του τρόπου με τον οποίο η OLAF αντιμετωπίζει τις διαδικαστικές εγγυήσεις και τα θεμελιώδη δικαιώματα των ενδιαφερομένων.

Η γνώμη διαβιβάστηκε στον γενικό διευθυντή της OLAF στις 27 Φεβρουαρίου 2026 και θα επισυναφθεί στο έγγραφο που θα υποβάλει η Επιτροπή στους συννομοθέτες. **Η ελέγκτρια ευελπιστεί ότι στην αξιολόγηση και την πιθανή αναθεώρηση του κανονισμού για την OLAF θα συμβάλει σημαντικά η υλοποίηση των παρατηρήσεων που παρουσιάζονται στη γνώμη της**.

8. **Παρακολούθηση της έγκρισης των νέων κατευθυντήριων γραμμών για το προσωπικό της OLAF όσον αφορά τις διαδικασίες έρευνας**

Τον Νοέμβριο του 2023, στο πλαίσιο της αναθεώρησης των κατευθυντήριων γραμμών για τις διαδικασίες έρευνας, η ελέγκτρια κλήθηκε να παράσχει τη γνώμη της για κάθε θέμα σχετικό με τις διαδικαστικές εγγυήσεις ή τα θεμελιώδη δικαιώματα που ενέπιπταν στην εντολή της. Η ελέγκτρια διαβίβασε τη γνώμη της στην OLAF τον Ιούνιο του 2024. Η έκδοση, κατόπιν απάλειψης στοιχείων, της γνώμης της ελέγκτριας με θέμα τις κατευθυντήριες γραμμές για το προσωπικό της OLAF όσον αφορά τις διαδικασίες έρευνας δημοσιεύθηκε στον ιστότοπό της τον Ιούλιο του 2025 ([65]).

Η ελέγκτρια διατύπωσε στη γνώμη της πέντε κύριες παρατηρήσεις σχετικά με τα ακόλουθα:

i) Την ανάγκη σαφούς και άρτια καθορισμένου πεδίου ερευνών της OLAF.

ii) Την έγκαιρη καταχώριση στον φάκελο της υπόθεσης της ιδιότητας ενός προσώπου ως ενδιαφερομένου, όταν το εν λόγω πρόσωπο κατονομάζεται ήδη στην απόφαση περί έναρξης έρευνας.

iii) Την ανάγκη ενημέρωσης των ενδιαφερομένων σχετικά με την ύπαρξη του μηχανισμού καταγγελιών βάσει του άρθρου 9β και τις ισχύουσες προθεσμίες για την υποβολή καταγγελίας.

iv) Την αποσαφήνιση ότι η πρόσκληση για επίλυση της καταγγελίας βάσει του άρθρου 9β παράγραφος 3 και η σύσταση της ελέγκτριας βάσει του άρθρου 9β παράγραφος 5 συνιστούν δύο διαφορετικά στάδια στο πλαίσιο του μηχανισμού καταγγελιών.

v) Τη σημασία, για λόγους ορθής διοικητικής πρακτικής, να διασφαλίζεται ότι οι παρατηρήσεις που υποβάλλουν οι ενδιαφερόμενοι αποτυπώνονται δεόντως στην τελική έκθεση. Ως προς το ζήτημα αυτό, η ελέγκτρια διατύπωσε τη σύσταση να υιοθετηθεί σωρευτική προσέγγιση, η οποία αποτελείται από τα ακόλουθα στάδια: α) επισύναψη των παρατηρήσεων των ενδιαφερομένων επί των πραγματικών περιστατικών που τους αφορούν στην τελική έκθεση· β) όπου απαιτείται, περιγραφή των εν λόγω παρατηρήσεων στα αντίστοιχα σχετικά μέρη της τελικής έκθεσης· και γ) επεξήγηση του τρόπου με τον οποίο η OLAF έλαβε υπόψη τις εν λόγω παρατηρήσεις ή, κατά περίπτωση, των λόγων για τους οποίους θεωρήθηκαν αβάσιμες ή άνευ σημασίας.

Η τελική έκδοση των αναθεωρημένων κατευθυντήριων γραμμών για τις διαδικασίες έρευνας εγκρίθηκε τον Νοέμβριο του 2025 και άρχισε να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 2026. Συνολικά, **η ελέγκτρια επικροτεί την έκδοση των νέων κατευθυντήριων γραμμών για τις διαδικασίες έρευνας και επισημαίνει με ικανοποίηση ότι οι περισσότερες από τις παρατηρήσεις της ελήφθησαν υπόψη από την OLAF και αποτυπώθηκαν στις διατάξεις των κατευθυντήριων γραμμών για τις διαδικασίες έρευνας, ιδίως στο άρθρο 21 παράγραφος 1, στο άρθρο 37 παράγραφοι 2 και 3, στο άρθρο 66 παράγραφοι 2 και 3 και στο άρθρο 72 παράγραφος 3** (διάγραμμα 10).

Η ελέγκτρια εκφράζει καταρχάς την ικανοποίησή της για τη ρητή ενσωμάτωση της πρώτης της παρατήρησης στο άρθρο 21 παράγραφος 1 των κατευθυντήριων γραμμών για τις διαδικασίες έρευνας όσον αφορά το πεδίο της υπόθεσης. Η τροποποίηση είναι θετική, υπό την έννοια ότι διευκρινίζει ότι το πεδίο της έρευνας *καθορίζεται πάντοτε σαφώς στην απόφαση περί έναρξης έρευνας*.

([65]) Βλ. έκδοση, κατόπιν απάλειψης στοιχείων, της γνώμης της ελέγκτριας με θέμα το σχέδιο κατευθυντήριων γραμμών για τις διαδικασίες έρευνας, η οποία διατίθεται στη διεύθυνση: https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/document/download/4f655d63-4b02-40df-8b93-038c44f1bb2e_en?filename=Opinion%20of%20the%20Controller%20on%20draft%20GIPs_redacted%20final.pdf.

Η ελέγκτρια σημειώνει με θετικό πρόσημο τις αποσαφηνίσεις που προστέθηκαν στο άρθρο 37 παράγραφος 2 των κατευθυντήριων γραμμών για τις διαδικασίες έρευνας, σε συνδυασμό με το άρθρο 28 παράγραφος 1, με τις οποίες αντιμετωπίζεται η κύρια ανησυχία σχετικά με τον χρόνο προσδιορισμού της ιδιότητας του ενδιαφερομένου. Το άρθρο 37 παράγραφος 2 προβλέπει ότι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατονομάζεται ως ενδιαφερόμενος στην απόφαση περί έναρξης έρευνας θα πρέπει να καταχωρίζεται στο OCM εντός ενός μηνός από την απόφαση περί έναρξης έρευνας. Η εισαγωγή της εν λόγω προθεσμίας αποσκοπεί στην αποφυγή καθυστερήσεων κατά τον προσδιορισμό του ενδιαφερομένου, οι οποίες θα μπορούσαν να επηρεάσουν το δικαίωμα ενημέρωσής του σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 3 του κανονισμού για την OLAF. Επιπλέον, στο πλαίσιο των εσωτερικών ερευνών, το άρθρο 28 παράγραφος 1 των κατευθυντήριων γραμμών για τις διαδικασίες έρευνας διασφαλίζει ότι πρόσωπο το οποίο προσδιορίζεται ως ενδιαφερόμενος σε απόφαση περί έναρξης έρευνας ενημερώνεται επίσης σχετικά (και του κοινοποιείται επίσης το πεδίο της έρευνας στον βαθμό που το αφορά), εφόσον η ενημέρωση αυτή δεν θίγει τη διεξαγωγή της έρευνας.

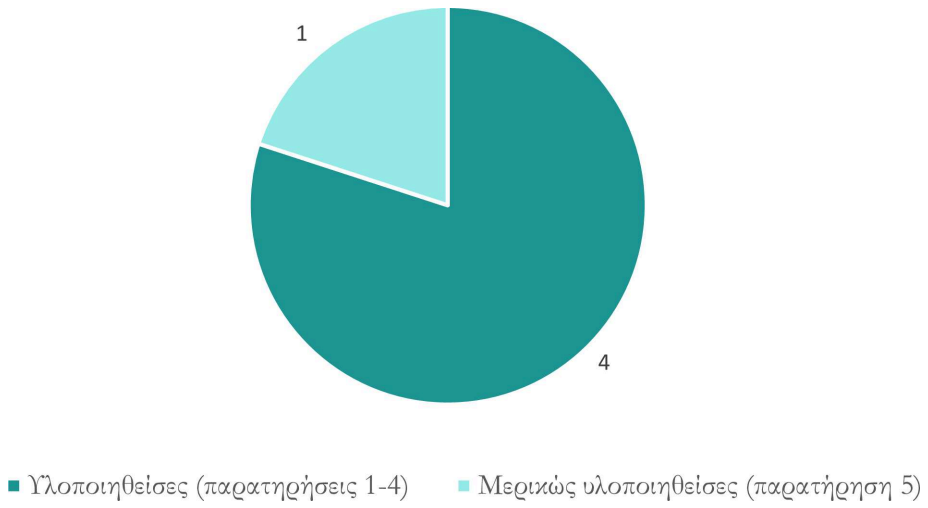
Η ελέγκτρια διαπίστωσε επίσης ότι η τρίτη παρατήρησή της σχετικά με την ενημέρωση που πρέπει να παρέχεται στους ενδιαφερομένους ([66]) υλοποιήθηκε στο άρθρο 2 παράγραφος 2 των ρυθμίσεων συνεργασίας και στο άρθρο 37 παράγραφος 4 των κατευθυντήριων γραμμών για τις διαδικασίες έρευνας. Πρώτον, οι ρυθμίσεις συνεργασίας ορίζουν ότι, όταν η OLAF λαμβάνει καταγγελία που προορίζεται για την ελέγκτρια, η OLAF *θα ενημερώνει τον καταγγέλλοντα σχετικά με τη διαδικασία του μηχανισμού καταγγελιών και τις αυστηρές προθεσμίες παραδεκτού για την υποβολή καταγγελίας στην ελέγκτρια*. Δεύτερον, στο άρθρο 37 παράγραφος 4 στοιχείο ε) των κατευθυντήριων γραμμών για τις διαδικασίες έρευνας, μεταξύ των διαδικαστικών εγγυήσεων που παρέχονται στους ενδιαφερομένους, και τις οποίες πρέπει να τηρεί η OLAF, συγκαταλέγεται *το δικαίωμα υποβολής καταγγελίας στην ελέγκτρια διαδικαστικών εγγυήσεων*.

Η ελέγκτρια επισημαίνει με ικανοποίηση τη σαφή παραπομπή που προστέθηκε στις κατευθυντήριες γραμμές για τις διαδικασίες έρευνας στις δύο διακριτές νομικές βάσεις όσον αφορά τις προσκλήσεις της ελέγκτριας για επίλυση καταγγελίας και τις συστάσεις της ελέγκτριας. Το άρθρο 66 παράγραφος 2 των κατευθυντήριων γραμμών για τις διαδικασίες έρευνας αναφέρεται πλέον στην πρόσκληση της ελέγκτριας για επίλυση της καταγγελίας δυνάμει του άρθρου 9β παράγραφος 3 του κανονισμού για την OLAF, ενώ το άρθρο 66 παράγραφος 3 αναφέρεται στη σύσταση της ελέγκτριας για επίλυση καταγγελίας δυνάμει του άρθρου 9β παράγραφος 5 του κανονισμού για την OLAF. Ο διαχωρισμός αυτός παρέχει μεγαλύτερη σαφήνεια ώστε να κατανοούν καλύτερα οι καταγγέλλοντες τα χωριστά στάδια του μηχανισμού καταγγελιών.

Η ελέγκτρια εκφράζει επίσης την ικανοποίησή της για την προσθήκη στις νέες κατευθυντήριες γραμμές για τις διαδικασίες έρευνας των παρατηρήσεών της σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η OLAF θα πρέπει να ενσωματώσει τις παρατηρήσεις των ενδιαφερομένων στην τελική έκθεση. Το άρθρο 72 παράγραφος 3 των νέων κατευθυντήριων γραμμών για τις διαδικασίες έρευνας λαμβάνει υπόψη την ουσία της σύστασής της, χωρίς ωστόσο να ακολουθεί αυστηρά την προτεινόμενη σωρευτική προσέγγιση. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις διαδικασίες έρευνας, απαιτείται οι παρατηρήσεις των ενδιαφερομένων να περιγράφονται και να συνοδεύονται από την αξιολόγησή τους από την OLAF, ενώ προβλέπεται επιπλέον η επισύναψη των παρατηρήσεων στην τελική έκθεση. Μολονότι στις κατευθυντήριες γραμμές για τις διαδικασίες έρευνας προβλέπονται εξαιρέσεις από την επισύναψη για λόγους εμπιστευτικότητας, προστασίας των διαδικαστικών δικαιωμάτων ή διεξαγωγής άλλων ερευνών, η ελέγκτρια είναι της άποψης ότι οι εν λόγω εξαιρέσεις θα πρέπει να ερμηνεύονται συσταλτικά, δεδομένου ότι είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με τις διαδικαστικές εγγυήσεις για τον ενδιαφερόμενο. Επιπλέον, η ελέγκτρια θεωρεί ότι, όταν οι παρατηρήσεις σχετικά με κρίσιμα στοιχεία των προκαταρκτικών πορισμάτων δεν λαμβάνονται υπόψη στην τελική έκθεση, η αξιολόγηση της OLAF θα πρέπει να αντικατοπτρίζει το σκεπτικό για την περί του αντιθέτου απόφαση.

Διάγραμμα 10

Υλοποίηση των παρατηρήσεων της ελέγκτριας από τη γνώμη με θέμα το σχέδιο κατευθυντήριων γραμμών για το προσωπικό της OLAF όσον αφορά τις διαδικασίες έρευνας

([66]) Βλ. έκδοση, κατόπιν απάλειψης στοιχείων, της γνώμης της ελέγκτριας με θέμα το σχέδιο κατευθυντήριων γραμμών για τις διαδικασίες έρευνας, ό.π., τρίτη παρατήρηση.

Επιπλέον, η ελέγκτρια αξιολογεί με θετικό πρόσημο τις **τροποποιήσεις που επήλθαν στο άρθρο 37 παράγραφοι 4 και 5 και στο άρθρο 80 παράγραφος 1, οι οποίες είναι αποτέλεσμα του χειρισμού του μηχανισμού καταγγελιών**. Οι εν λόγω τροποποιήσεις αντικατοπτρίζουν τα πορίσματα που προέκυψαν κατά το πρώτο έτος των δραστηριοτήτων της, καθώς και τις obiter dicta από διάφορες αποφάσεις της, και ευθυγραμμίζονται με ορισμένες από τις προτάσεις που διατυπώθηκαν στη γνώμη της με θέμα την εφαρμογή και τον αντίκτυπο του κανονισμού για την OLAF ([67]).

Κατά το πρώτο έτος των δραστηριοτήτων της, η ελέγκτρια διαπίστωσε παραβίαση του δικαιώματος ενημέρωσης ενός καταγγέλλοντος για την περάτωση έρευνας της OLAF χωρίς πορίσματα εις βάρος του. Σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 7 του κανονισμού για την OLAF, προβλέπεται σαφής υποχρέωση της OLAF να ενημερώσει τον ενδιαφερόμενο, εντός 10 εργάσιμων ημερών από την απόφαση περάτωσης έρευνας στην οποία δεν βρέθηκαν αποδεικτικά στοιχεία εις βάρος του. Κατά την περάτωση της έρευνας, η OLAF δεν βρήκε αποδεικτικά στοιχεία εις βάρος του καταγγέλλοντος. Ωστόσο, η OLAF δεν ενημέρωσε τον καταγγέλλοντα με αδιαμφισβήτητο τρόπο. Στη συγκεκριμένη υπόθεση, η ελέγκτρια δεν υπέβαλε πρόταση για λύση, δεδομένου ότι ο καταγγέλλων είχε αποκτήσει πρόσβαση στην τελική έκθεση κατά τη διάρκεια εξέτασης της καταγγελίας και, ως εκ τούτου, έλαβε γνώση του ότι δεν είχαν βρεθεί αποδεικτικά στοιχεία εις βάρος του. Παρ' όλα αυτά, η ελέγκτρια υπενθύμισε στην OLAF ότι επρόκειτο για σοβαρή παραβίαση και κάλεσε την OLAF να είναι ιδιαίτερα προσεκτική σε παρόμοιες υποθέσεις στο μέλλον ([68]). Βάσει των ανωτέρω, η ελέγκτρια εκφράζει την ικανοποίησή της για το ότι στο άρθρο 37 παράγραφος 5 των κατευθυντήριων γραμμών για τις διαδικασίες έρευνας εισήχθησαν διάφορα μέσα επικοινωνίας που τίθενται στη διάθεση των μονάδων ερευνών, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι ενδιαφερόμενοι ενημερώνονται με αποτελεσματικό τρόπο για την έναρξη έρευνας, τη δυνατότητα σχολιασμού και την περάτωση μιας έρευνας.

Επιπλέον, η ελέγκτρια επισημαίνει ότι στο άρθρο 37 παράγραφος 4 των κατευθυντήριων γραμμών για τις διαδικασίες ερευνών αναφέρονται σαφώς οι διαδικαστικές εγγυήσεις που ισχύουν για τους ενδιαφερομένους και πρέπει να τηρούνται από το προσωπικό της OLAF κατά τη διεξαγωγή ερευνών, και ειδικότερα:

i) το δικαίωμα αποφυγής της αυτοενοχοποίησης·

ii) το δικαίωμα συνδρομής από πρόσωπο της επιλογής τους κατά τη διάρκεια συνεντεύξεων, εξακριβώσεων και επιτόπιων ελέγχων·

iii) την κοινοποίηση της έναρξης και της περάτωσης έρευνας·

iv) το δικαίωμα υποβολής καταγγελίας στην ελέγκτρια.

Τα δύο πρώτα δικαιώματα ευθυγραμμίζονται με τις αποφάσεις της ελέγκτριας που αναφέρονται στο σημείο 5.1.1 της παρούσας έκθεσης δραστηριοτήτων. Η κοινοποίηση της έναρξης και της περάτωσης έρευνας αφορά, αντίστοιχα, τις παρατηρήσεις της ελέγκτριας σχετικά με την καταχώριση του ενδιαφερομένου στο OCM ([69]) και τις ανησυχίες που διατύπωσε η ελέγκτρια σχετικά με την απόλυτη προθεσμία ενός μηνός που ισχύει για τις περατωθείσες έρευνες σύμφωνα με το άρθρο 9β παράγραφος 2 του κανονισμού για την OLAF ([70]). Το δικαίωμα υποβολής καταγγελίας στην ελέγκτρια, όπως αναφέρεται ανωτέρω, σχετίζεται με την παρατήρηση που διατύπωσε η ελέγκτρια στη γνώμη της με θέμα το σχέδιο κατευθυντήριων γραμμών για τις διαδικασίες έρευνας όσον αφορά την ενημέρωση που πρέπει να παρέχεται στον ενδιαφερόμενο ([71]).

Τέλος, η ελέγκτρια παρατηρεί ότι το άρθρο 80 παράγραφος 1 προβλέπει πλέον ότι *ο ενδιαφερόμενος ενημερώνεται για την απόφαση του γενικού διευθυντή να περατώσει την έρευνα, εκτός εάν αυτό είναι επιζήμιο για την υλοποίηση των συστάσεων ή εάν ισχύουν απαιτήσεις εμπιστευτικότητας*. Η διάταξη διευκρινίζει επίσης ότι *η ενημέρωση αυτή περιλαμβάνει ένδειξη της ημερομηνίας περάτωσης της έρευνας*. Στο πλαίσιο αυτό, οι κατευθυντήριες γραμμές για τις διαδικασίες έρευνας κωδικοποιούν την ορθή διοικητική πρακτική που ανέπτυξε η OLAF, η οποία βαίνει πέραν της ελάχιστης απαίτησης που ορίζεται στο άρθρο 11 παράγραφος 7 του κανονισμού για την OLAF, σύμφωνα με την οποία απαιτείται μόνο η ενημέρωση του ενδιαφερομένου εντός 10 εργάσιμων ημερών από την περάτωση έρευνας στην οποία δεν βρέθηκαν αποδεικτικά στοιχεία εις βάρος του. Αυτή η ορθή διοικητική πρακτική είχε αξιολογηθεί με επαινετικά σχόλια από την ελέγκτρια και στο παρελθόν και συνάδει με τις προτάσεις που διατύπωσε η ελέγκτρια στο πλαίσιο της αξιολόγησης του κανονισμού για την OLAF ([72]).

([67]) Βλ. γνώμη της ελέγκτριας με θέμα την αξιολόγηση της εφαρμογής και του αντικτύπου του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013, ό.π.

([68]) Βλ. έκθεση δραστηριοτήτων της ελέγκτριας διαδικαστικών εγγυήσεων για το 2022, ό.π., υποσημείο 3.5.2. Βλ. *επίσης* έκθεση δραστηριοτήτων της ελέγκτριας διαδικαστικών εγγυήσεων για το 2024, ό.π., σημείο 5.5.

([69]) Βλ. έκδοση, κατόπιν απάλειψης στοιχείων, της γνώμης της ελέγκτριας με θέμα το σχέδιο κατευθυντήριων γραμμών για τις διαδικασίες έρευνας, ό.π., δεύτερη παρατήρηση.

([70]) Βλ. γνώμη της ελέγκτριας με θέμα την αξιολόγηση της εφαρμογής και του αντικτύπου του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013, ό.π., προτάσεις 9 και 16. Βλ. *επίσης* έκθεση δραστηριοτήτων της ελέγκτριας διαδικαστικών εγγυήσεων για το 2022, ό.π., υποσημείο 3.3.1· έκθεση δραστηριοτήτων της ελέγκτριας διαδικαστικών εγγυήσεων για το 2023, ό.π., σημείο 4.1· και έκθεση δραστηριοτήτων της ελέγκτριας διαδικαστικών εγγυήσεων για το 2024, ό.π., σημείο 4.1.

([71]) Βλ. έκδοση, κατόπιν απάλειψης στοιχείων, της γνώμης της ελέγκτριας με θέμα το σχέδιο κατευθυντήριων γραμμών για τις διαδικασίες έρευνας, ό.π., τρίτη παρατήρηση.

([72]) Βλ. γνώμη της ελέγκτριας με θέμα την αξιολόγηση της εφαρμογής και του αντικτύπου του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013, ό.π., πρόταση 9.

9. **Σχέσεις με τους συμφεροντούχους**

Η ελέγκτρια θεωρεί σημαντική τη διατήρηση τακτικών επαφών με τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τον γενικό διευθυντή της OLAF και άλλους συμφεροντούχους, με σκοπό τη λήψη παρατηρήσεων σχετικά με τον ρόλο της ως ελέγκτριας και, εντέλει, τη βελτίωση της προστασίας των διαδικαστικών εγγυήσεων και των θεμελιωδών δικαιωμάτων των ενδιαφερομένων στο πλαίσιο των ερευνών που διεξάγει η OLAF.

Στις 11 Σεπτεμβρίου 2025 η ελέγκτρια υπέβαλε την έκθεση δραστηριοτήτων για το 2024 στην **ομάδα εργασίας του Συμβουλίου για την καταπολέμηση της απάτης** και προέβη σε ανταλλαγή απόψεων με τα μέλη της σχετικά με τον ρόλο της και την προστασία των διαδικαστικών εγγυήσεων των προσώπων που αποτελούν αντικείμενο ερευνών της OLAF. Στις 16 Οκτωβρίου 2025 υπέβαλε επίσης την έκθεση δραστηριοτήτων της για το 2024 στην **Επιτροπή Ελέγχου του Προϋπολογισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου**.

Η ελέγκτρια εξακολούθησε να έχει **τακτικές ανταλλαγές απόψεων και να διατηρεί γόνιμες σχέσεις εργασίας με τον γενικό διευθυντή της OLAF**, με βάση την αμοιβαία εμπιστοσύνη και την καλή συνεργασία. Ένα βασικό παράδειγμα ήταν η συνεδρίαση που πραγματοποίησε η ελέγκτρια στις 16 Οκτωβρίου 2025, μαζί με τα μέλη της γραμματείας, με την **κ. Salla Saastamoinen** (την ασκούσα εκείνη την εποχή καθήκοντα γενικής διευθύντριας της OLAF) και **τα μέλη του προσωπικού της μονάδας νομικών συμβουλών και της ομάδας ελέγχου της OLAF**, προκειμένου να συζητήσουν τον μηχανισμό καταγγελιών. Η εν λόγω συνεδρίαση αποδείχθηκε χρήσιμη ευκαιρία για να αποτυπωθεί η πείρα που αποκτήθηκε κατά τα πρώτα έτη της δραστηριότητας της ελέγκτριας, καθώς και για να διερευνηθούν πιθανοί τρόποι βελτίωσης των διασφαλίσεων για τις διαδικαστικές εγγυήσεις και τα θεμελιώδη δικαιώματα των ενδιαφερομένων στο πλαίσιο των ερευνών της OLAF.

10. **Διοικητική και νομική υποστήριξη**

Για την αποτελεσματική χρήση των πόρων, ο κανονισμός για την OLAF ανέθεσε στη γραμματεία της επιτροπής εποπτείας τα καθήκοντα παροχής νομικής και διοικητικής υποστήριξης στην ελέγκτρια.

Η επιλογή αυτή αιτιολογείται περαιτέρω από τη συμπληρωματικότητα των αποστολών και τους κοινούς στόχους που επιδιώκουν η ελέγκτρια και η επιτροπή εποπτείας. Η παρουσία της γραμματείας διασφαλίζει τη συνέχεια, τη συνεχή επικοινωνία και την ομαλή συνεργασία τόσο με τους καταγγέλλοντες όσο και με την OLAF.

Μια ειδική ομάδα προσωπικού υψηλής ειδίκευσης εντός της γραμματείας, η οποία ενεργεί υπό τη διεύθυνση του προϊσταμένου της, παρείχε πολύτιμες συμβουλές και βοήθεια στην ελέγκτρια, σεβόμενη παράλληλα το επαγγελματικό απόρρητο και την εμπιστευτικότητα.

Στη γνώμη της σχετικά με την αξιολόγηση και την εφαρμογή του κανονισμού για την OLAF, η ελέγκτρια έκρινε ότι θα πρέπει να επανεξεταστεί η υφιστάμενη διοικητική υπαγωγή της γραμματείας στο Γραφείο Διαχείρισης και Εκκαθάρισης των Ατομικών Δικαιωμάτων (στο εξής: PMO) ([73]). Δεδομένου ότι το καθεστώς και τα καθήκοντα της γραμματείας δεν ευθυγραμμίζονται με τη βασική αποστολή του PMO, η ελέγκτρια θεωρεί ότι είναι αναγκαίο να προσδιοριστεί καταλληλότερη και πιο συνεκτική από πλευράς λειτουργικότητας οργανωτική τοποθεσία για τη γραμματεία, η οποία θα ευθυγραμμίζεται καλύτερα με την εντολή της, διασφαλίζοντας παράλληλα την ανεξαρτησία της. Στο πλαίσιο αυτό, φρονεί ότι θα μπορούσε να βρεθεί καταλληλότερος χώρος, για παράδειγμα, στη Γενική Γραμματεία της Επιτροπής ή στη Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης και Καταναλωτών.

Μετά την αποχώρηση του προϊσταμένου της γραμματείας τον Φεβρουάριο του 2025, καθήκοντα προϊσταμένου της γραμματείας ανέλαβε από τον Μάρτιο του 2025 το αρχαιότερο μέλος της γραμματείας. Η πρόσληψη νέου προϊσταμένου της γραμματείας ολοκληρώθηκε στις αρχές του 2026 και ο νέος προϊστάμενος της γραμματείας διορίστηκε την 1η Απριλίου 2026.

Η ελέγκτρια κλήθηκε να συμμετάσχει ως παρατηρήτρια στη διαδικασία επιλογής του νέου προϊσταμένου της γραμματείας για λόγους θεσμικής αβροφροσύνης. Ωστόσο, η ελέγκτρια τονίζει ότι στον κανονισμό για την OLAF δεν υπάρχει διάταξη παρόμοια με εκείνη που προβλέπεται για την επιτροπή εποπτείας ([74]), η οποία να περιγράφει λεπτομερώς επίσημη διαδικασία για τη διαβούλευση με την ελέγκτρια και να καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο η γνώμη της ελέγκτριας θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη από την αρμόδια για τους διορισμούς αρχή κατά την επιλογή του προσωπικού της γραμματείας.

Δεδομένου του διττού ρόλου που διαδραματίζει η γραμματεία όσον αφορά την υποστήριξη τόσο της επιτροπής εποπτείας όσο και της ελέγκτριας, η ελέγκτρια είναι της άποψης ότι θα ήταν επωφελές και για τις δύο οντότητες να συμμετέχουν στη διαδικασία προσλήψεων επί ίσοις όροις και να λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι απόψεις τους. Για τον λόγο αυτόν, η ελέγκτρια κάλεσε τους συννομοθέτες να εξετάσουν το ζήτημα αυτό στο πλαίσιο της τρέχουσας αξιολόγησης και της πιθανής μελλοντικής αναθεώρησης του κανονισμού για την OLAF ([75]).

([73]) Βλ. γνώμη της ελέγκτριας με θέμα την αξιολόγηση της εφαρμογής και του αντικτύπου του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013, ό.π., πρόταση 24.

([74]) Βλ. άρθρο 15 παράγραφος 8 του κανονισμού για την OLAF.

([75]) Βλ. γνώμη της ελέγκτριας με θέμα την αξιολόγηση της εφαρμογής και του αντικτύπου του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013, ό.π., πρόταση 22.

11. **Επικοινωνία με την ελέγκτρια και υποβολή καταγγελίας**

Μπορείτε να επικοινωνήσετε με την ελέγκτρια μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή ταχυδρομικώς στις ακόλουθες διευθύνσεις:

OLAF-FMB-Controller-Procedural-Guarantees@ec.europa.eu

Controller of Procedural Guarantees / Secretariat of the Supervisory Committee of OLAF
Rue Joseph II, 30
B-1049 Brussels, Βέλγιο

Για την υποβολή καταγγελίας στην ελέγκτρια, οι καταγγέλλοντες καλούνται:

i) να συμπληρώσουν το έντυπο·

ii) να το αποστείλουν μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή ταχυδρομικώς στις ανωτέρω διευθύνσεις.

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε τον ιστότοπο:

https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/controller-procedural-guarantees_en

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Παραπομπές

Νομικό πλαίσιο

Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 1074/1999 του Συμβουλίου (ΕΕ L 248 της 18.9.2013, σ. 1).

Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2223 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Δεκεμβρίου 2020, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 όσον αφορά τη συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και την αποτελεσματικότητα των ερευνών της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (ΕΕ L 437 της 28.12.2020, σ. 49).

Κατευθυντήριες γραμμές, της 11ης Οκτωβρίου 2021, για το προσωπικό της OLAF όσον αφορά τις διαδικασίες έρευνας [αριθ. αναφ. Ares (2021)6071905, 6.10.2021], διατίθενται στη διεύθυνση: https://anti-fraud.ec.europa.eu/document/download/3dc10699-df07-4782-ae0d-232cd698286c_en?filename=gip_2021_en.pdf.

Κατευθυντήριες γραμμές, της 1ης Ιανουαρίου 2026, για το προσωπικό της OLAF όσον αφορά τις διαδικασίες έρευνας [αριθ. αναφ. Ares (2025)9710596, 11.11.2025], διατίθενται στη διεύθυνση: https://anti-fraud.ec.europa.eu/document/download/e1994c22-7d58-4e61-8d34-0937a0be8f98_en?filename=gips-2026_en.pdf.

Κατευθυντήριες γραμμές, της 15ης Φεβρουαρίου 2016, για το προσωπικό της OLAF όσον αφορά τις ψηφιακές εγκληματολογικές επιχειρήσεις, διατίθενται στη διεύθυνση: https://anti-fraud.ec.europa.eu/document/download/87e5deb1-8a64-42ca-8e08-234355dbe544_en.

Ρυθμίσεις συνεργασίας, της 18ης Ιουλίου 2025, μεταξύ της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης και της ελέγκτριας διαδικαστικών εγγυήσεων [αριθ. αναφ. Ares(2025)6027144, 24.7.2025], διατίθενται στη διεύθυνση: https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/document/download/ea81e700-4540-4ae6-b7ab-e56fb9a2d075_en?filename=SIGNED_WA_OLAF-Controller.pdf

Απόφαση της ελέγκτριας διαδικαστικών εγγυήσεων με την οποία θεσπίζονται εκτελεστικές διατάξεις για τη αντιμετώπιση καταγγελιών (2022/C 494/07) (ΕΕ C 494 της 28.12.2022, σ. 17), διατίθεται στη διεύθυνση: https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/controller-procedural-guarantees/about-controller/legal-framework_en.

Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων και γνώμες

Έκθεση δραστηριοτήτων της ελέγκτριας διαδικαστικών εγγυήσεων για το 2022 (ΕΕ C 248 της 13.7.2023, σ. 1), διατίθεται στη διεύθυνση: https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/document/download/fdcb45a3-1934-423d-8198-689d2a96bc1c_en?filename=Controller%20-%20Annual%20Report%202022%20.pdf.

Έκθεση δραστηριοτήτων της ελέγκτριας διαδικαστικών εγγυήσεων για το 2023 (ΕΕ C, C/2024/5673, 23.9.2024), διατίθεται επίσης στη διεύθυνση: https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/document/download/5add81b3-44e1-41a4-bdf1-806c1186b9dd_en?filename=Controller-Annual%20Report%202023%20.pdf.

Έκθεση δραστηριοτήτων της ελέγκτριας διαδικαστικών εγγυήσεων για το 2024 (ΕΕ C, C/2025/4511, 7.8.2025), διατίθεται στη διεύθυνση: https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/document/download/8a8d23c3-9e4c-4f0f-8020-a555e317aa87_en?filename=COAR%202024.pdf.

Γνώμη της ελέγκτριας με θέμα το σχέδιο κατευθυντήριων γραμμών για τις διαδικασίες έρευνας, διατίθεται στη διεύθυνση: https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/document/download/4f655d63-4b02-40df-8b93-038c44f1bb2e_en?filename=Opinion%20of%20the%20Controller%20on%20draft%20GIPs_redacted%20final.pdf.

Γνώμη της ελέγκτριας με θέμα την αξιολόγηση της εφαρμογής και του αντικτύπου του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 [αριθ. αναφοράς Ares(2026)2209882, 27.2.2026], διατίθεται στη διεύθυνση: https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/document/download/3c7a4446-920f-4cdb-92a3-f465e766a30e_en?filename=Annex%20-%CTR 20%20Opinion%20on%20evaluation.pdf.